

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 16 SECOND-CLASS 341 Highland Blvd. Kaina
Balandis - April 19, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- **Moldovos prezidentas** Mirča Sneguras balandžio 3 - 4 dienomis lankėsi Lietuvoje.

- **Baltijos šalis** vizitavęs NATO generalinis sekretorius Chavjeras Solana balandžio 16 d. lankėsi Lietuvoje.

- **I Lietuvą** su trijų dienų vizitu balandžio 16 d. atvyko Čekijos prezidentas Vaclavas Havelas.

- **Kovo 18 - 29** dienomis Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) Vilniaus mieste organ

izavo literatūros rinkimą iš gyventojų. Gauta literatūra bus išdalyta Rytų Lietuvos ir Mažosios Lietuvos mokykloms, vaikų namams ir prieglaudoms. Akcija rengta norint paminėti knygnešio Jurgio Bielinio gimimo 150-ąsias metines, taip pat siekiant užpildyti lietuviškos grožinės bei mokslinės literatūros trūkumą Rytų Lietuvos ir Mažosios Lietuvos mokyklose.

- **Vilniaus** šiuolaikinio meno centre atidaryta ekspozicija "Fluxus Vokietijoje 1962 - 1994" ir "Jurgis Mačiūnas: Fluxus menas - pokštas". Pirmą kartą Lietuvoje plačiai pristatoma Jurgio Mačiūno pradėto meninio judėjimo veikla Vokietijoje ir JAV. Fluxus - vienintelė meno kryptis, kurios pradininkas buvo lietuvis. "Fluxus Vokietijoje 1962 - 1994" - tai IFA (Ryšių su užsieniu institutas Stuttgarte), veikiančio prie Vokietijos vyriausybės, surinkta paroda.

- **Nelegali migracija** tampa vis didesne problema Lietuvai. Nelegali kelionė iš skurstančių Azijos ir Afrikos šalių į Vakarus kainuoja nuo tūkstančio iki 25 tūkst. JAV dolerių. Per vienerius metus nusikaltėliai iš šio verslo uždirba apie 7 milijardus dolerių. Pasienio policijos departamento vadovas Stanislovas Stančikas teigė, kad Rusijoje, Baltarusijoje ir Ukrainoje dabar susikaupe apie 3 milijonus nelegalių migrantų. "Pats laikas pamiršti kalbas apie simboliską europines Lietuvos sienas - su Baltarusija siena turi būti "geležinė", sako S. Stančikas. Tačiau šiemet pasieniečiai dar negavo nė vieno žadeto cento sienos stiprinimui.

- **Balandžio 2 d. Vilniuje** "Lango" galerijoje atidaryta ke liautojo ir fotografo Pauliaus Normanto fotografijų paroda "Apie Ilgarkos kraštą ir šiaurines japonų teritorijas, pietines Kurilų salas". Planuojama šią parodą atidaryti ir Japonijoje. Parodoje apsilankė ir Japonijos ambasadorius Lietuvai Takaja Suto, kuris pasakė, jog jam įdomu tai, kad lietuvis savo nuotraukomis pasirinko Kurilų salas, kad domisi jų istorija, grožisi kraštovaizdžiu. Jis apgailėstavo, kad šios keturios salelės Japonijos šiaurėje nuo II pasaulinio karo okupuotos buvusios Sovietų Sąjungos. "Japonija daugelį metų mėgina derėtis dėl jų grąžinimo, bet kol kas nesėkmingai. Japonai iki šiol negali lankytis tose salose, todėl P. Normanto nuotraukos mums yra labai įspūdingos ir brangios", - kalbėjo T. Suto. Jis dar pasakė, kad iki šių metų pabaigos, galbūt gruodį, Vilniuje bus atidaryta Japonijos ambasada. Čia reziduos ne jis pats, bet jo pavaduotojas.

VALDAS ADAMKUS IEŠKO SPRENDIMO, AR TURĖS KĄ VEIKTI LIETUVOJE

Dvylikai dienų i Lietuvą buvo atvykęs žinomas JAV gamtosauugininkas ir visuomenės veikėjas Valdas Adamkus. LA žurnalistai susitiko su juo nykiame Aplinkos apsaugos ministerijos kambarėlyje. Jame tik stalelis ir keletas pasieni uose surikiuotų kėdžių. Valdas Adamkus juokavo, kad tai jo slėptuvė nuo LDDP, kuri tikriausiai pyksta "už viską, ką atvykęs pasakiau jos adresu".

- Girdėjom, atvykote privačiai, bet ne atostogauti, o iš pirmų lūpų sužinoti ir savo akimis pamatyti, kas dabar vyksta Lietuvoje. Taigi: kas vyksta?

- Tai, ką matau ir girdžiu, patvirtina tas nuomones ir prielaidas, kurias teko skaityti lietuvių spaudoje. Tą patį turbūt labiausiai sutvirtino iškilmingas Seimo posėdis, skirtas Kovo 11-ajai. Nebuvo ten jokio džiaugsmo dėl šešerių metų gyvenimo. Įspūdis slegiantis. Per visą posėdį negirdėjau nė vieno smagaus žodžio, negirdėjau džiaugiantis nauju gyvenimu, nebuvo šviesaus žvilgsnio į ateitį. Vietoj to - ištisinė labai liūdna gaida nuo pradžios iki galo. Išėjau ir pats savęs klausiau: kodėl? Pats ir atsakiau: tai natūrali šiandieninio Lietuvos gyvenimo išdava.

- Kiek laiko nebuvote Lietuvoje?

- Nuo spalio.

- Ar įvyko permaining, kurios Jums ypač krito į akis?

- Ne tik Lietuvos žmonės, bet ir visus lietuvius, kurie gyvena už jos ribų, turbūt sukrėtė finansų krizė. Atsakomybė už ją tenka ne kam nors kitam, o Lietuvos Vyri-

ausbei. Ji leido, kad tai įvyktų. Ši krizė parodė, kad Lietuva neturi tokio centrinio banko, kuris vadovautų finansų politikai, o Vyriausybei trūksta ryžto priimti sprendimus, kurie užkirstų kelią tokiems dalykams, ir daryti radikalias reformas.

- Mums mėginta įrodyti, kad būtent toks - ryžtingas, reikalingas ir vienintelis įmanomas - sprendimas buvo Akcinio inovacinio ir "Litimpeks" bankų uždarymas.

- Pasukta ne į tą pusę, į kurią reikėjo.

- Ne Jūs vienas sakote "finansų krizė". O ir Šleževičius ir Brazauskas aiškino, kad jokios krizės nėra - tik atskirų bankų problemos. Ar jie melavo?

- Sakykime švelniau: nepasakė teisybės.

- Užsiminėte apie tai, kad Lietuvos centrinis bankas neatlieka savo funkcijų. O kaip Jums patinka valiutų valdybos modelis?

- Mano supratimu, ta valiutų valdyba yra vykdomosios valdžios įrankis, kuriuo ne stiprinama, o silpninama finansų sistema.

- Kaip tada vertinate priimtą litą ir Seimui pateiktą Prezidento dekretą nieku gyvu nepaleisti lito iki 1998 metų pabaigos?

- Nors esu ne finansininkas, bet kalbėjau su rimtais finansininkais ir manau, kad priimti litą buvo pats blogiausias sprendimas. Dabar turime kaip nors pergyventi to prižišimo padarinius, nes iš karto, per vieną

naktį litą paleidus, būtų dar blogiau. Atpalaiduoti litą reikėtų palengva. Jei būtų pasakyta, kad litas bus tvirtai prižištas iki tada ir tada, toks sprendimas duotų galimybę juo manipuluoti visiems, kas tik įsigeidžia, be jokios naudos Lietuvos ekonomikai.

- Ką naujo, ką gero pastebėjote politiniame Lietuvos gyvenime?

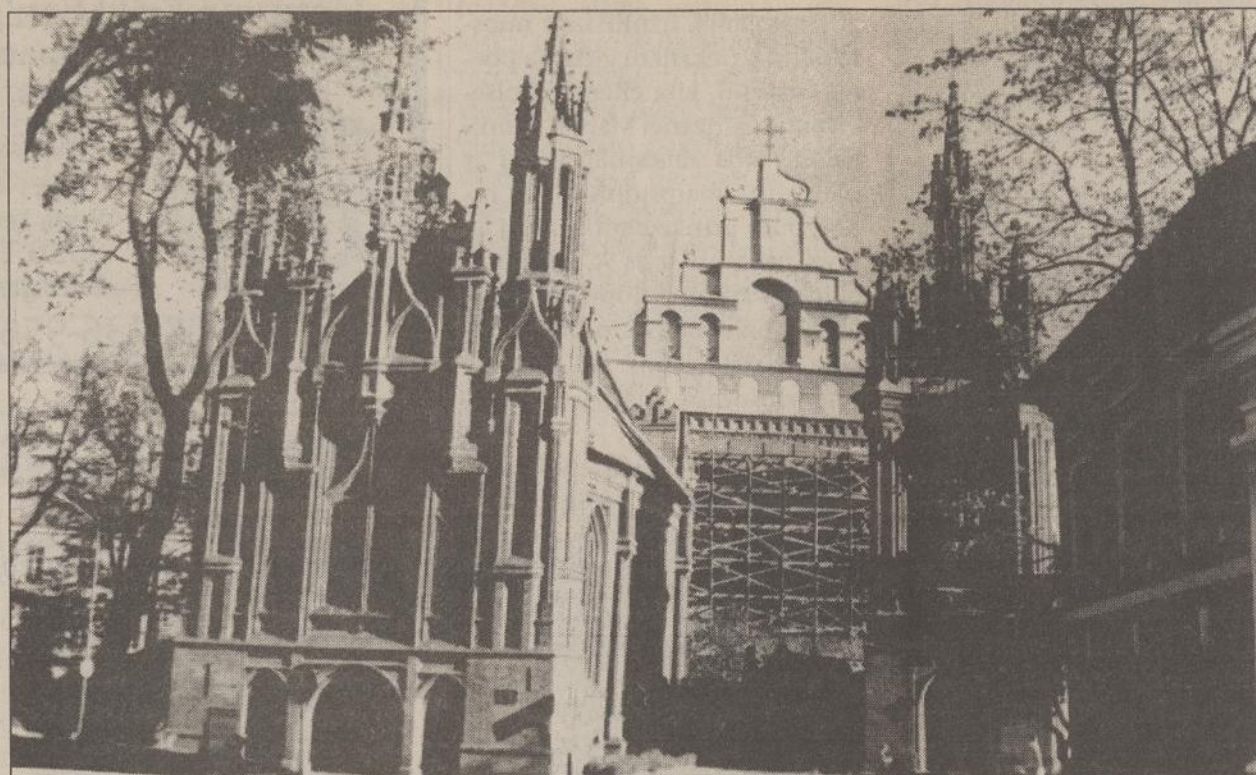
- Per pastaruosius mėnesius išryškėjo valdančiosios partijos tragedija, o jos pasekmės atsiliepi visiems. Iki rinkimų to jau neįmanoma pataisyti, nes ji ir toliau kontroliuoja Vyriausybę. Bet, kita vertus, jeigu vykdomoji valdžia būtų atiduota koalicinei opozicinių partijų Vyriausybei, tai tarnautų tik LDDP interesams. Ši partija atsakinga už visą jai priklausančią kadencijos laiką ir dabar jau turi eiti iki pabaigos. Tauta per rinkimus įvertins jos darbą.

- Ką manote apie paankstintų Seimo rinkimų idėją?

- Ją įgyvendinti dabar jau per maža laiko. Reikėjo tą daryti praėjusių metų pabaigoje. Tada paankstintus rinkimus būčiau labai rėmęs. Būtų laimėti metai gelbstintis iš chaoso, kuris Lietuvoje užvirtas. Dabar reikia pakentėti iki rudens ir taip pasirošti rinkimams, kad LDDP Seime neturėtų daugumos. Seime turi dirbti tik sąžiningi ir supratingi žmonės.

- Kiek prisimenam, Jūs Lietuvoje vis ieškote centro jėgų. Ar jau radote?

(rukelta į 4 psl.)

Artėjant vasaros sezonui daug turistų iš viso pasaulio aplankys vieną seniausių ir gražiausių Rytų Europoje - Vilniaus senamiestį. Tarp kitų įvairių epochų architektūrinių statinių savo grakštumu ir lengvumu išsiskiria 16 amžiaus architektūrinis paminklas, gotikos sedevras, Šv. Onos bažnyčia.

V. Kapočiaus nuotr.

TRIJŲ BANKŲ LIKIMAS IŠAIŠKĖS NETRUKUS

Vilnius, balandžio 10 d. Balandžio 5-9 dienomis trys probleminiai bankai - "Litimpeks", Lietuvos akcinis inovacinis ir Vakarų - išeikė Lietuvos bankui galutinius verslo planus. Pagal juos, taip pat remdamasis bankų tarptautinio audito išvadomis, centrinis bankas ir vyriausybė spręs tolesnį bankų likimą.

"Galutiniai sprendimai bus priimti greičiausiai kitą savaitę", sakė Lietuvos banko valdybos pirmininkas Reinoldijus Šarkinas.

Sprendimai dėl trijų bankų likimo, atrodo, smarkiai vėluoja. sausio 30 dienos vyriausybės ir Lietuvos banko nutarimas, kuriuo patvirtintas LAIB, "Aurabanko", "Litimpeks" ir Vakarų bankų tolesnės veiklos priemonių planas, numatė iki balandžio 1 dienos išspręsti visų bankų akcinio kapitalo formavi-

mo ir jų blogų paskolų išpirkimo klausimus, o kriterijai, pagal kuriuos bus išperkamos blogos paskolos, turėjo būti paruošti iki kovo 1 dienos.

Iki kovo 31-osios turėjo būti apribota "Aurabanko" licencija - planuota, kad balandžio pradžioje jis jau veiks kaip turto valdymo įmonė.

Minėtas nutarimas numatė iki liepos 1 dienos sujungti tris bankus į vieną Jungtinį banką, paliekant galimybę perleisti bankus privatiems asmenims dar iki liepos 1-osios ar vėliau.

Vėluojant sprendimams Vilniuje, i Lietuvą neskuba ir Pasaulio banko misija, anksčiau planuota nuo balandžio 8-osios. Tuo tarpu trys bankai, išeikė pakoreguotus verslo planus, tikisi, kad Lietuvos bankas

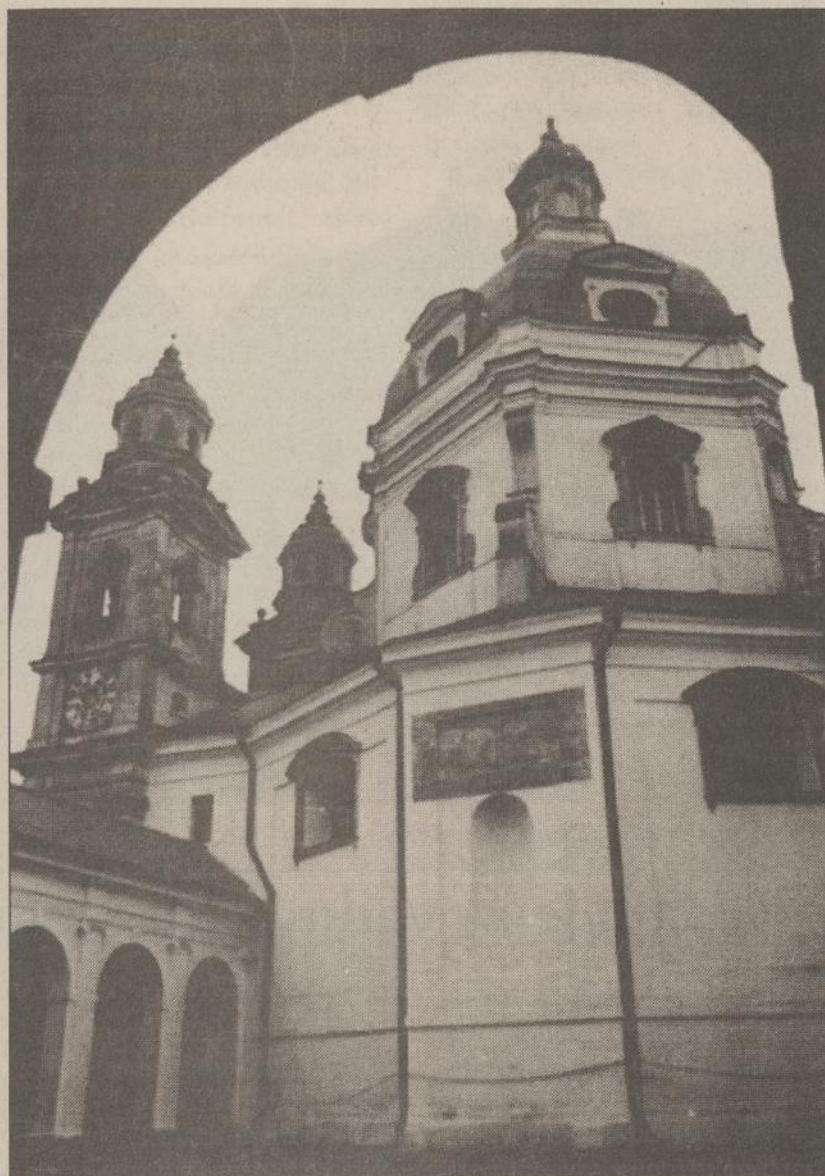
atšauks moratoriumą ir bankai galės savarankiškai išbristi iš krizės. Nė vienas jų nenori būti nacionalizuotas ir sujungtas į Jungtinį banką.

LIETUVOS PREZIDENTO KALBA IGNORUOTA BULGARIJOS PARLAMENTE

Sofija, balandžio 11 d. Socialistinė Bulgarijos vyriausybė ignoravo Lietuvos prezidento Algirdo Brazausko kalbą bulgarų parlamente, kurioje jis strateginiu Lietuvos tikslu nurodė narystę NATO ir ES, pabrėžęs, kad nemato kitos alternatyvos saugumui užtikrinti.

Bulgarijos vyriausybė, kurioje dominuoja buvę komunistai, yra linkusi suartėti su Rusija.

AGEP

Pažaislio vienuolyno skliautai.

V. Kapočiaus nuotr.

ISIGALIOJO NAUJOS LIETUVOS VIZOS

Nuo balandžio 1 d. išigaliojo naujo pavyzdžio Lietuvos vizos - kur ligšiol buvo išpaudžiami ženklai, jie dabar pakeisti spalvotomis įklijomis. Pasak Užsienio reikalų ministerijos pareigūnų, pakeisti Lietuvos vizas nutarta, siekiant užkirsti kelią masiškam jų klastojimui. Iki šiol buvo suklastojama apie 30 % išpaustų ženklų. Teigiama, kad bus neįmanoma

padirbti naujų Lietuvos vizų įkliju, nes ši įklia yra geriau apsaugota nuo padirbinėjimo negu litai ir kiti Lietuvos vertybiniai popieriai. Maždaug dvidešimt apsaugos elementų turinti viza geriau apsaugota nei dauguma Europos valstybių vizų ir savo forma primena Šengeno susitarimo šalių vizų įklijas.

ELTA

PREZIDENTAS DEKLARAVO TURTĄ

Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas ir jo žmona Julija deklaravo turtą ir pajamas, praneša "Lietuvos rytas". Visos prezidento pajamos 1995 m. buvo 51,693.8 lito. Kaip valstybės tarnautojas A. Brazauskas uždirbo 48,004 litus, pensija sudarė 985 litus, dar 255 litus prezidentas gavo iš dividendų AB "Plasta". "Vilniaus banko" kreditinėje kortelėje prezidentas turėjo 3,104.15 lito, terminuotų indėlių - 4,345 litus bei santaupų, laikomų ne banke, - 35,000 litų.

Deklaracijoje prezidentas pateikė, kad turi 88.61 kvadratinio met-

ro ploto butą Vilniuje, gyvenamąjį namą su sklypu ir ūkiniais pastatais Švenčionių rajone bei 0,15 ha žemės sklypą Kaišiadorių rajone.

Prezidento žmona Julija pareiškė, kad pernai jos pajamos sudarė 1,820 litų ir 79 centus. Visi šie pinigai jai išmokėti kaip pensija. Prezidento žmona deklaravo 168,48 kvadratinio metro ploto sodo namą su žemės sklypu bei 20,000 litų santaupų.

ELTA

R. MISIŪNAS PASKIRTAS AMBASADORIUMI

Lietuvos ambasadoriumi Izraelyje paskirtas Romas Jonas Misiūnas, jau daugiau kaip metus toje valstybėje einantis Lietuvos laikinojo reikalų patikėtinio pareigas. Romo J. Misiūno kandidatūrai posėdyje pritarė Lietuvos vyriausybė, o dekretą dėl šio diplomatinio posto skyrimo pasirašė prezidentas Algirdas Brazauskas kovo 29 dieną.

Švedijoje gimęs 51 metų R. J. Misiūnas yra baigęs istorijos ir

ELTA

GRAŽIAUSIOS 1995 METŲ LIETUVOS KNYGOS

Kaip ir kasmet, pavasarėjant, renkamos gražiausios praėjusių metų knygos. Gražiausios knygos laurus šiemet pelnė J. Strielkūno poezijos rinkinys "Žirgo maudymas" (Rašytojų sąjungos leidykla), M. Vainilaičio eilėraščių rinktinė vaikams "Žydras povas povinėja" (Rašytojų sąjungos leidykla) ir M. Martinaičio meilės lyrikos albumas "Atmintys" (Rašytojų sąjungos leidykla).

Paskatinamieji diplomai atiteko šiems leidiniams: Vytė Nemunėlis. "Tėvų nameliai brangūs" (Vyturys); R. Rimantienė. "Lietuva iki Kristaus" (Vilniaus dailės

akademijos leidykla); "Lietuvos Respublikos Prezidentai" (Valstybinis leidybos centras); A. Baranauskas. "Raštai", 1 t. (Baltojos lankos); "The Invincible Amdo Tibetans" (Regnum fondo leidykla); N. Miliauskaitė. "Uždraustas įeiti kambarys" (Rašytojų sąjungos leidykla) ir kt.

O Rygoje vykusiame Baltijos šalių Knygos meno konkurse pagrindinį prizą pelnė J. Čechovičiaus albumas "XIX amžiaus Vilniaus vaizdai" (Baltojos lankos).

Meno dienos

Lietuvos provincijos miestelis.

V. Kapočiaus nuotr.

Apie vieną vadovėlį Lietuvos mokyklose

Gaila, bet dar daugelis išeivijoje ir Lietuvoje geliančiai tebealsuojam dabartinio Lietuvos sunkmečio nuotakom ir mūsų žmonių psichologiškais skirtingumais. Atrodo, kad tokie išgyvenimai, nesutarimai ir dargi nusivylimai nenyksta, o kaskart stiprėja. Tat negerai, bet dėl to nereikėtų per daug stebėtis. Štai girdim ir ne kartą skaitom, kad net tokia stipriai nacionalistiška ir kieto būdo vokiečių tauta dabar irgi nesijaučia laiminga, nes demokratinės Vakarų Vokietijos žmonės negali susitarti su buvusios komunistinės Rytų Vokietijos vokiečiais, vis vieni kitiems priekaištauja ir neslepia nusivylimo.

Lietuvos gyvenime tat buvo pajusta iš karto - ir santykiuose su išeivija, ir namie, savybėje. Jei prisimenat (aš jau kartą apie tai kitur rašiau ir kalbėjau), kad tėvynėje pirmieji rimtai sujudo pasvarstyti ir reformų projektą paruošė iškilesnieji Lietuvos mokytojai ir profesorės, kad būtų galima pavadinti pedagogikos filosofija. Buvo parašyta Lietuvos mokyklose mokymo, auklėjimo ir apskritai naujojo mūsų tautos švietimo (gal geriau apšvietimo) programa. Jie ten gabiai ir labai teisingai išdėstė, ką turėtume atlikti švietimo srityje, idant išaugtų stipri tauta, išsiauklėtų demokratiškai, humanistiškai, taptų teisingo ir doros elgesio, sveiko tautiškumo ir dvasinio idealizmo nešėja, sutvirtinanti naująjį gyvenimą ir visų mūsų santarą.

Tik kaip to pasiekti, kaip tat įgyvendinti? Aišku, tatau daug sunkiau negu pasiseka surašyti gražiose programose. Ir netrukus pajutome neišvengiamumą per daug nesijaudinti, nesikarščiuoti, rasti protingų kompromisų, ko jaunimui Lietuvos mokyklose jau dabar labai reikia, bet dar reikės ilgokai palaukti ir pakentėti.

Ką tik gavau progos susipažinti su vienu konkrečiu atveju. Grįžęs iš viešnagės Lietuvoje, Bernardas Brazdžionis man atvežė vieną įdomią knygą - profesorės Viktorijos Daujotytės parašytą "Lietuvių literatūros" vadovėlį aukštesniųjų mokyklų XI klasei. Čia pateikiama mūsų literatūros maždaug dviejų dešimtmečių laikotarpio istorija (1918 - 1940). Tą vadovėlį patvirtino Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, išleisti 31 tūkstančio tiražu padėjo Atviros Lietuvos Fondas. Leidėjai viršelyje įrašė pageidavimą, kad knygos skaitytojai pateiktų savo nuomonių ir vertinimų.

Tad, kaip skaitytojas, vieną kitą nuomonę ir norėčiau pareikšti.

Turėčiau daug įvairių pastabų, bet apsiribosiu tais keliais atvejais, kurie jautresni, man arčiau pažįstami ir kur negalėčiau sukurti su autorės dėstymais mūsų gimnazijų moksleiviams.

Vadovėlio autorė Viktorija Daujotytė yra neabejotinai kvalifikuota mūsų vėlesnios literatūros istorikė, o ir gabi pedagogė, sugebėjusi trumpai, bet gyvai, vaizdžiai kalba, dargi meniškai pateikti penkiolikos lietuvių rašytojų trumpas biografijas ir jų veikalus per du nepriklausomos Lietuvos dešimtmečius, su neišvengiamais nukrypimais ir jų ankstyvesnę ar ir vėlesnę, jau pokarinę kūrybą.

Šypsodamiesi čia rasim vieną kitą tarybinių laikų galvosenos ar stilistikos liekaną. Pvz., gražiai, gyvai ir teisingai aprašant keturėjininką Kazį Binkį (tik be reikalo ten dar prijungus ir E. Mieželaičio pavardę) 157-jame puslapyje informuojama, kad 1942 metais Kazys Binkis "mirė jau fašistų okupuotame Kaune"... Netiesa. Fašistai niekad nebuvo Kauno okupavę. Jį buvo tris metus okupavę vokiečiai naciai, arba hitlerininkai, ir per 47 metus rusiški komunistai. Tad kuriuos ir kam vadinti fašistais? Tikri-

ems Italijos fašistams būtų smagus juokas tatau girdėti. Autorė silpniau užbaigia Binkio biografiją ir apie tikrąsias jo pažiūras į "fašistus" - bolševikus ir nacius, kad daug anksčiau aš esu aprašęs mano pokalbyje su sergantu Binkiu 1942 metų pavasarį Kaune. Bet ta informacija jai turbūt buvo nežinoma.

Taip pat įdomūs ir gerai surašyti skyriai apie poetus Joną Aistį, Bernardą Brazdžionį, beletristą Jurgį Savickį, tik jų biografijos čia kažkaip suskyla, kai paviršutiniškiau nušviečiama jų kūryba, gyvenimas ir kultūrinis reikšmės užsieniuose. Žinoma, tai jau vėlesni laikai, anapus užsimoto literatūrinio periodo ligi 1940 metų. Bet ne vien iš Daujotytės raštų pastebim, kad jiems Lietuvoj tatau mūsų rašytojų užsienio laikotarpis arba silpniau pažįstamas, arba sąmoningai menkinamas.

Man labiausiai metėsi akinį vienas vadovėlyje paryškintos vietos apie kairiųjų literatūrą žurnalą "Trečią Frontą" ir ypač į anų dviejų dešimtmečių mūsų žymiųjų rašytojų tarpą su atskirais skyriais pagarbūs įkeldinimas dviejų, sakyčiau, tarybinių rašytojų, nes ir uoliausių sovietinės okupacijos gynėjų. Šiaip jau vadindami pažangiųjų, net ir kultūrbolševikinių tendencijų Vinco Krėvės 1936 m. redaguotas "Literatūros" žurnalas pamirštas, bet plačiau primenami moderniosios ir kairiosios literatūros žurnalai - "Keturi vėjai" ir "Trečias Frontas", nors autorė teisingai pastebi, kad abu jie "greit neteko patrauklumo" (p. 15).

Betgi "Trečio Fronto" gimtųjų ruošia parašyta gerokai klaidingai. Daujotytė teigia, kad nuo 1929 metų žurnalo idėją brandino K. Boruta, buvęs "vienas iš pagrindinių dalyvių", ir dar K. Korsakas, A. Venclova ir J. Šimkus. Tiesa, Boruta domėjosi revoliucingos berniškos kūrybos

sklaidos galimybėmis, bet tuo metu buvo kaip tik emigrantas Austrijoje ir bematant atšalo, nes žurnalas pasireiškė kaip labiau socialistinės marksinės krypties, ką Boruta laikė atsisakymu nuo jam patinkamiausio "berno kulto" ir nuo tokio "aktyvizmo" visiškai atsisitraukė. Gi K. Korsakas tuo metu dar buvo šiaulių kalėjime (už komjaunuolišką veiklą), o J. Šimkus dar vis neįstengė kaip nors baigti gimnazijos, buvo visiškai nereikšmingas jam per kompliktuotos ideologijos lankose, jau neminint nesugebėjimo "brandinti" žurnalo gimtoves. Jam užgimti visokiom idėjom padėjo pažangus humanitaras žurnalistas Henrikas Blazas (vėliau tuoj atitokęs dėl per didelio aktyvistų kairėjimo) ir ypač jo bute Prūsų gatvėje nuomojė ir viename kambaryje kartu gyvenę du tada smarkiai karštakošiški aktyvistai Antanas Venclova ir Bronys Raila... Nesmagu man prisipažinti, bet juk aš tada parašiau žurnalui ir tą įžanginį manifestą, kad mes, "trečioji generacija" (iš to ir "Trečias Frontas") pasiryžom naujai kūrybinei akcijai, kur tada įtraukiau ir mums patikusią kontroversišką Borutos idėją apie maištingo, "lietuviško berno" vaidmenį literatūroje ir gyvenime.

Taip pat, kaip jau tapo tradicija, netiksliai vadovėlyje paminimas (vos vos...) ir Salomėjos Nėries kažkieno jai įkalbėtas atėjimas į "Trečio Fronto" grupę ir nutylimas josios atviro su bolševikėjimas po dešimtmečio, kai Sovietija okupavo Lietuvą. Iš tikrųjų Nėris į tą grupę atėjo pati, be jokios prievartos ar mūsų reikalavimo už ją parašyti, iš tikrųjų tik padėti geriau suredaguoti specialų pasisakymą, su kuriuo ji visiškai sutiko ir niekad nepaneigė. Jos ankstyvesnioji poezija moksleiviams pateikiama itin vykusiai, kuo teigiamausia, bet jos tolesnė literatūrinė ir politinė veikla užtildoma, taigi klastojama, užmirštant nuostabiausia, tiek metų giriama poemą Stalinui, kitą eilėraščių bolševikams, partizanei Marijai Melnikaiti, arba raudonarmėčių ir okupantų liaupsinimus. O rodos, būtų pritikę bent truputį ką nors priminti ir iš A. Miškinio eiliuoto laiško Salomėjai. Ir nė vieno tokio klausimo nepateikiama moksleiviams, kai vadovėlyje siūlomos temos jų referatams...

Gal nevertėtų užmerkti akies ir dėl vadovėlio autorės užmojo tarp to laikotarpio žymiausių mūsų rašytojų paruošti atskirą skyrių ir apie Petrą Cvirką... Be abejo, jis turėjo aiškų vidutinio beletristo talentą, bet ne didesnių lobių kūrėjas, pvz., už Vincą Ramoną, kuris vadovėlyje visiškai pamirštas. Bet visiškai nutylimas cvirkiškas plačiaburnis švaistymasis sovietinės oku-

(nukelta į 4 psl.)

Moteris, prašanti išmaldos Vilniaus gatvėse. Toks vaizdas jau tampa įprastiniu Vilniuje. V. Kapočiaus nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Istaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Istaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIU.

Kasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Priimtas Lietuvos žurnalistų ir leidėjų Etikos kodeksas

Lietuva, kaip ir daugelis Europos valstybių, jau turi žurnalistų Etikos kodeksą. Jis priimtas kovo 25 d. Vilniuje visuotiniame žurnalistų ir leidėjų susirinkime.

Kodekso projektą, remdamasis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Europos žmogaus teisių konvencija, Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliucija "Dėl žurnalistinės etikos", kitų šalių panašiais dokumentais, inicijavo ir parengė Atviros Lietuvos fondo žurnalistikos centras. Projektas buvo paskelbtas šalies dienraščiuose "Lietuvos aide", "Dienoje", kai kurių miestų ir apskričių laikraščiuose. Tikslinant projektą, atsižvelgta į 200 pasiūlymų. Susirinkime, balsavusiame už Etikos kodeksą, dalyvavo žurnalistų ir leidėjų kūrybinės organizacijos - Lietu-

vos žurnalistų draugija, Lietuvos žurnalistų sąjunga, Lietuvos periodinės spaudos leidėjų asociacija, Lietuvos radijas ir televizija bei Lietuvos radijo ir televizijos asociacija. Žurnalistus sveikino Danijos "Baltic Media Centre" atstovas S. D. Holmberg.

Visuotinis susirinkimas taip pat priėmė pareiškimą, kuriame Seimo prašoma pritarti Visuomenės informavimo projekte numatyti žurnalistikos savireguliacijos sistemai (visuomenės informavimo inspektorius-ombudsmenas ir Etikos komisija). Pareiškime visoms žurnalistų ir leidėjų kūrybinėms organizacijoms bei laikraščiams, žurnalams, leidykloms, radijo ir TV stotims siūloma pripažinti ir laikytis Etikos kodekso.

Atviros Liet. fondo inf.

Filmas apie Daumantą primins šalies istoriją

Iki šiol Lietuvoje buvo galima susipažinti tik su dokumentine V. V. Landsbergio juosta "Baladė apie Daumantą", pasakojančią apie legendinį partizaną Juozą Lukšą, plačiau žinomą pagrindiniu savo slapyvardžiu - Daumantas. O šiandien pirmuosius žingsnius jau žengia ir vaidybinis analogiškas medžiagai skirtas kino kūrinys. Prano Morkaus ir Almanto Grikevičiaus scenarijus vadinasi "Laiškas Šventajam Petriui"; šiuo pavadinimu apeliuojama į istorinį faktą - J. Lukša vežė popiežiui Lietuvos žmonių laišką. Anot režisieriaus

A. Grikevičiaus, kūrinys bus liečiama lietuvių tautos genocido problema.

Pirmąją iniciatyvą kurti tokį filmą parodė Amerikos lietuvis Tadas Klimas, specialiai tam įkūręs UAB - studiją "Daumantas". Šiuo metu vyksta pokalbiai su įvairiomis užsienio TV kompanijomis, būsimojo filmo domisi amerikiečių, prancūzų, vokiečių institucijos, Amerikos lietuvių fondai. Kaip tikisi darba pradėję kinematografininkai, apie paramą šiam filmui turbūt nepamirš ir Vyriausybė.

LR

PER VELYKAS IŠNIEKINTI TRYS KRYŽIAI

Vilnius, balandžio 9 d. Vilniuje Velykų naktį išniekintas vienas pagrindinių Vilniaus simbolių - Trijų kryžių monumen-

tas. Ant balto betono monumėnto raudonais dažais išpurkštas užrašas rusų kalba "Lietuva - žudikų kraštas".

AGEP

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLASTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Ar ir moralė nauja?

Veržimasis į naują ypač būdingas mūsų dienose. Naujų reformų įveda ir Bažnyčia liturgijoje bei administracijoje. Apie naujumus kažkas prašneko ir moralėje: "nauja moralė, nauja moralė..."

Gal keista, bet "naująją moralę", kurią ir Bažnyčiai nori įpiršti, pirmiausia skleidžia tie, kurie didžiuojasi savo ateizmu. Tikį Dievą ir pagal tą tikėjimą gyveną nesunkiai pastebės, kad ta "naujoji moralė", piktnaudžiaujanti moralės sąvoka, yra ne kas kita kaip nemoralumas.

Moralė, kada yra iš jos išimtas pats pagrindas - Dievas, belieka tik lukštas. Jei moralė, grįsta pastoviais, Dievu besiremiančiais principais, išnyks, tuo pačiu išnyks ir pirmųjų steigėjų sukurta Amerika. Visi kūrėjai sutiko su prezidento George Washingtono išsireiškimu atsisveikinimo kalboje: "Protas ir patirtis mums draudžia net laukti, kad tautinė moralė galėtų išlikti atmetus religinius principus". Visi Amerikos kūrėjai su šia tiesa sutiko. Jie tikrai nebūtų galėję įtarti, kad ateitų nūdienė padėtis - švietimas be religijos. Protinis lavinimas tai dar ne viskas, kas būtina asmenybei formuoti.

Laisvių šalis Amerika ir komunistinės priespaudos puoselėtoja Rusija daugelyje dalykų absoliučiai skiriasi savo nuomonėmis. Vis dėlto abiejose pusėse užsispyrusiai siekiama, kad auklėjime ir švietime būtų apsieita be religijos. Ir šioje geležinės, mūrinės, bambukinės ir visokių kitokių sienų pusėje tariamojo liberalizmo atstovai puoselėja populiariu tapusio pacifizmo idėjas ir šūki, kad geriau raudonas negu lavonas.

JAV-jose nusikaltimų skaičius labai didelis. Ir tas procentas, palyginti su kitomis pasaulio šalimis, vis kyla, nes labai mažai tskirijama dėmesio tam, ką yra nurodęs kriminalistinių tyrinėjimų specialistas J. Edgar Hoover: "Jei norime pagyti iš šių ligų, mes turime sugrįžti prie Dievo mokymo". Devynioliktame šimtmetyje buvo visai natūralu, kad JAV prezidentas išsireikštų: "Šv. Raštas yra uola, į kurią atsiremia respublika".

Anksčiau moralės sąvoka buvo suprantama kaip pajėgumas atskirti gėrį nuo blogio. Moralė buvo susirūpinusi neužgauti Dievo. Naujoji moralė rūpinasi neužgauti savo patogumų ir mandagumų.

Kristų šiandien norima pavaizduoti kaip nepajėgų silpnavalį, nors Evangelijų Kristus visada aiškiai ir griežtai pasisakydavo prieš moralinės tvarkos laužytojus. Jis pavadindavo juos veidmainiais, melagiais, pabaltintais karštais... Jis buvo net tiek "nemandagus", atvirai skelbdamas tiesą, nepatogią, nepataikaujančią, kad už tai buvo ir nukryžiuotas.

Kai dabar JAV universitetuose materialistinės pasaulėžiūros profesorai su pasigėrėjimu dėsto, kad Dievas yra miręs ar iš viso niekad nebuves, jauti jų paralelę su sovietinių universitetų katedromis.

Sakoma - laisvė savo tiesas skelbti. Laisvė savo tiesas skelbti ir apie moralę. Gerai. Bet jeigu valstybė yra atskirta nuo religijos ir norima, kad religija nedarytų įtakos valstybės gyvenimui, tai tegul bus valstybė atskirta ir nuo ateizmo, kad jis nedarytų įtakos valstybės gyvenimui savo skleidžiamą "naująją moralę" - morale be Dievo.

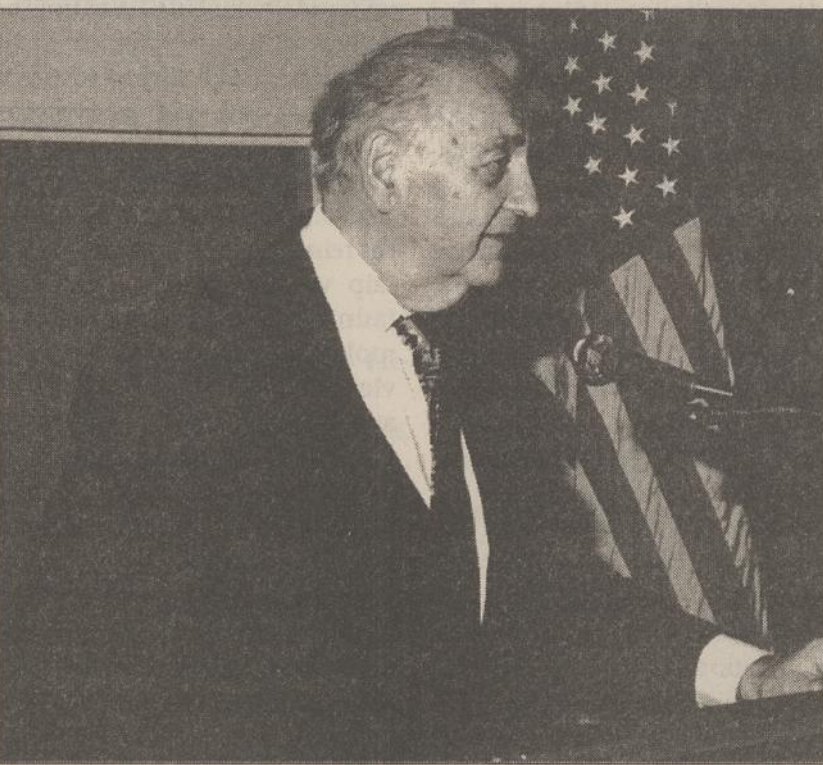
Daugumas mūsų moralę supranta savaip. Tačiau ar neiškryps moralė, bendras jos supratimas, be Dievo? Juk tik Dievo išpažinimas leidžia mums visapusiškai suvokti moralę.

Lietuvių Fondo nutarimai

Lietuvių Fondo 33-sis metinis narių suvažiavimas, įvykęs 1966 m. kovo 30 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, IL, išklauses Lietuvių Fondo tarybos, patikėtinių tarybos, valdybos, kontrolės komisijos ir kitų komisijų bei įgaliotinių pranešimus ir suvažiavimo dalyvių pasisakymus, priėmė šiuos nutarimus:

1. Suvažiavimas dėkoja Lietuvių Fondo nariams už nuolatines aukas didinant pagrindinį kapitalą, testamentų sudarytojams už palikimus Lietuvių Fondui, o spaudai ir radijui už informacijas visuomenei. Jų dėka Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas viršijo aštuonių milijonų dolerių sumą. Suvažiavimas džiaugiasi 1995 metais gautais rekordiniais 907,873 dolerių įnašais ir dėkoja Lietuvių Fondo vadovybei, ypač Tarybos ir Valdybos pirmininkams Marijai Remienei ir Stasiui Barui bei jų talkininkams už jų pastangas pasiekti ir viršyti aštuonis milijonus dolerių.

2. Suvažiavimas pritaria, remia ir kviečia visus lietuvius padėti Lietuvių Fondo Tarybai ir Valdybai greitai laikui pasiekti dešimties milijonų dolerių pagrindinį kapitalą, kad galėtų dar daugiau remti lituanistinį švietimą, kultūrą, jaunimą, aukštąjį mokslą ir kitus

Lietuvių fondo suvažiavime kalba buvęs LF valdybos pirmininkas Stasys Baras. V. Jasinevičiaus nuotr.

svarbius išeivijos bei Lietuvos reikalus.

3. Suvažiavimas pasisako, kad šiais metais LF Pello skirstymo komisija ypatingą dėmesį kreiptų į išeivijos lituanistinį švietimą, mokyklines priemones, knygas, mokytojų studijas ir pačių mokyklų paramą.

4. Suvažiavimas taip pat pasisako, kad šiais metais LF Pello

Tėvynės Sąjunga / Lietuvos konservatoriai, kartu su skyriais užsienyje, skelbia konkursą

Tikslas: padėti Lietuvai atstatyti ekonomiką; užkirsti kelią valdžios tarnautojams bei rinktiesiems asmenims susidėti su nusikalstamomis grupuotėmis; nukreipti Lietuvą nepriklausomų teismų ir teisinės valstybės keliu.

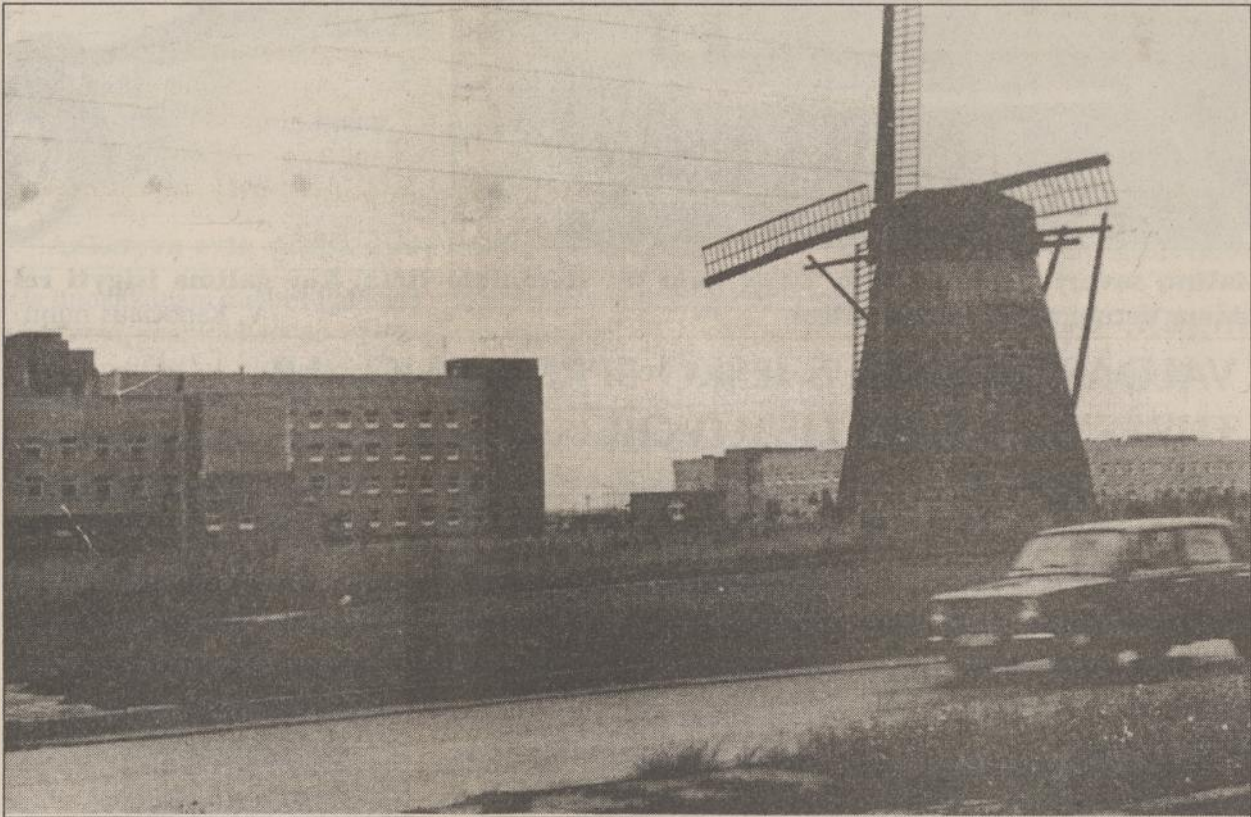
Tema: žurnalistinis tyrimas apie ekonominius, finansinius nusikaltimus Lietuvoje - kyšių

ėmimą, pinigų išeikvojimą, piktnaudžiavimą pareigomis ir pan. - jau nepriklausomoje Lietuvoje, po 1990 metų kovo 11 d. Medžiaga turi būti apie stambiusius pramonininkus, tarnautojus, pareigūnus, valstybininkus, bet ne apie smulkiuosius nusikaltėlius.

Kas gali dalyvauti? Pavieniai autoriai arba kartu dirbanti

autorių grupė.

Kitos sąlygos. Straipsniai pateikiami su įrodomąja medžiaga. Visi straipsniai rašomi lietuvių kalba. Straipsnio ilgis neribojamas. Gali būti naujai parašyti, arba jau paskelbti Lietuvos spaudoje, bet papildyti naujais duomenimis. Be kaltinimų įrodančios medžiagos straipsniai bus atmetami ir ne-

Šiaulių rajonas garsėja savo malūnais. Kažkada nešė didelę naudą Lietuvos ūkininkams, dabar malūnai atlieka daugiau dekoratyvines funkcijas. V. Kapočiaus nuotr.

Žemaitės "Trys mylimos" Los Angeles scenoje

Los Angeles ir apylinkių lietuviai prieš Velykas (kovo 23 ir 24 d.) pasidžiaugė nauju Dramos sambūrio pastatymu - Žemaitės trijų veiksmų satyriniu veikalu "Trys mylimos", parašytu beveik prieš šimtą metų (1898).

Julija Žymantienė-Žemaitė (1845-1921) rašyti pradėjo tik tapusi našle ir perkopusi 50-tį metų, bet rašė talentingai ir tapo labai įdomia pasakotoja bei dramaturge. Nuo mažens, pagal bajorišką kilmę, kalbėjo tik lenkiškai ir tikro išsilavinimo jokio mokykloje negavo. Tačiau ir savamokslė, lietuviu studento Povilo Višinskio pagelbstima, su lietuvių, ėmė daugiau bendradarbiauti lietuviškoje spaudoje ir galiausiai tapo rašytoja klasike. Pernai Lietuva iškilmingai paminėjo 150-tą jos gimimo sukaktį, o šių metų pabaigoje minės 75-tą mirties sukaktį. Tai viena pačių didžiųjų lietuvių moterų rašytojų.

Dr. Dalia Noreikaitė- Kučėnienė

nė, parašiusi mokslinį veikalą apie Žemaitės lankymosi Amerikoje (labdaros tikslais, 1916-1921) reikšmę, mėgina rašytoją išskelti, be kitko, ir kaip kovotoją už moterų teises, beveik kaip feministę šių laikų prasme; tačiau Žemaitė mums svarbesnė kaip rašytoja, giliai įsijautusi į praštųjų vargų žmonių charakterį ir jų buitį.

Vienas iš tokių jos veikalų, vaizduojančių kaimo žmonių ydas, dažnai net juokingas ir drauge liūdnas jų silpnybės ir iš to kylančius įvairius konfliktus bei vargus, yra satyrinė komedija "Trys mylimos", pamėgta skaitytojų ir teatro. Ją pastatė ir šaunusis Los Angeles dramos sambūris.

Pagrindinė veikalo idėja - gobšumas, kaupiant pinigus, kad ir nesąžiningu būdu, pasinaudojant žmonių lengvabūdiškumu, net kvailumu. Samdinys Liudvikas (vaidino Amandas Ragauskas) apskriai "myli" dvi naivias

seseris ir senyvą jų motiną - našlę, kiekvienai jų įrodinėdamas, kad myli ir žada vesti tik ją vieną. Tuo pat metu jis išvilioja, "skolinasi" iš jų rublių po rublio. Net ir našlė patiki juo, išimylėjusi žada tik ištekinti dukteris ir tada džiaugtis jaunu gražiu vyru. O kas gobšulio negražų elgesį kiek švelnina? Kad jis turi kažkur Kaukaze išsižūrėjęs (ar įsisvajojęs) Barborytę, pas kurią lėks, kai tik bus kelionei "susikaupęs" pinigų. Šis rašytojos samdiniui suteiktas bruožas (kad ir kaimietis gali svajoti) scenoje daugelio žiūrovų nebuvo kaip reikiant pastebėtas, kadangi nebuvo ryškiau pabrėžtas. Bet veikalas nenuobodus.

Spektaklis prasideda vykusiais garsais pavaizduota naktele: žiogai, varlių kurkimas, gaidžio giedojimas... O scenai atsidengus - jau sekmadienio rytas, su bernelio viliojimais. Pirmas veiksmas įdomus, intriguojantis, dinamiškas, su žaismingomis mizanscenomis. Antras veiksmas (vyksta toje pačioje kaimiškoje troboje) irgi judrus, spalvingas: Liudvikas rangosi, vilioja; stamboka našlė (vaidino Ramunė Vitkienė, kaimišku apdaru gerai pastorinta) irgi pagyvėjusi, išsisvajojusi apie gražų jauną vyrą; ką bekalbėti apie dukteris - jos, kaip ir bernelis, tik žvilgčioja į veidrodį... Motina nori ištekinti dukteris -

Tik DARBININKE jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

lietuvius ir organizacijas Lietuvių Fondo nariais įrašyti Lietuvos partizanus, Sibiro tremtinius, politinius kalinius ir visus tuos, kurie už Lietuvą visokiais būdais dirbo, kovojo, aukojosi. Tai būtų tam tikras jų įamžinimas ir pagerbimas, kurį mes galime atlikti išeivijoje. O jų vardu sudėtos mūsų piniginės aukos tarnaus ateities lietuvių kartoms.

Nutarimų komisija: **Antanas Juodvalkis, Vytautas Kamantas, Algirdas Ostis, dr. Antanas Razma, dr. Jonas Valaitis**

vertinami kaip neatitinkantys konkurso taisyklių. Premijuoti ir nepremijuoti kūriniai, jeigu atitinka konkurso taisykles, bus skelbiami Lietuvos ir užsienio lietuvių spaudoje.

Laikas: nuo 1996 m. kovo 11 d. iki 1997 m. kovo 11 dienos.

Premijos. Skiriamos trys premijos: 1) 12,000 litų; 2) 8,000 litų; 3) 4,000 litų.

Premijos neskaldomos, skiriamos tik trys.

Mecenatas. Premijas skiria anoniminis asmuo, gyvenantis JAV, kuriam rūpi saugesnis ir geresnis tėvynės Lietuvos rytoj-us.

Svarbu autoriams. Autorius (arba jų grupė) po straipsniu pasirašo pasirinktu slapyvardžiu. Savo tikrąją pavardę, vardą (visą vardą, ne vien inicialus), adresą ir telefoną, kartu su slapyvardžiu, naudodu po straipsniu, įrašo atskirame lape, įdeda į atskirą voką ir užklijuoja, o paskui kartu su rankraščiu siunčia nurodytu adresu į JAV.

Kur siųsti konkurso medžiagą. Konkurso medžiaga siunčiama šiuo pašto dėžutės adresu: Tėvynės Sąjunga, P.O.Box 2189, Bridgeview, IL 60455, USA.

Konkurso vertinimo komisija, susidedanti iš septynių asmenų, tiek iš JAV, tiek iš Lietuvos, bus paskelbta vėliau.

Tėvynės Sąjungos / Lietuvos konservatorių rėmėjai, Chicagos skyrius - konkurso skelbėjų vardu, Chicago, IL, USA

Padovanokite "Darbininko" prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! *Prenumerata vieniems metams - tik \$30.*

pirma, žinoma, vyresniąją (taip priimta!). O turtingas senbernis (kaimynas) į jauniklę išžiūrėjęs, su peršama neranda kalbos, tik pirštais barbena į stalą, anai irgi tylint ("Širdis ne avelė, šieno nepadausi"...).

O Liudvikas tuo tarpu moko jauniklę - išvogt motinos raktą nuo kuparo, kur piniginė su 300 rublių... Jaunėlė išsyk nedrįsta, bet... ko nepadarysi dėl meilės!

Trečiajame veiksmo (atoma-zgoje) satyra virsta beveik farsu. Su pinigine bėgantis Liudvikas (palikęs mylimą - jaunėlę) sugaunamas; pasirodo, kupare piniginių būvę tik nuo mokesčių "kvitai", o pinigus gudri našlė laikiusi kitur... Gerai baigiasi tik senberniui, kuris pasiperša patinkamai jaunėlei ir gauna jos sutikimą. Gudruolis Liudvikas nieko nelaimejo! O kad moraliai pralaimėjo trys "mylimos", tarytum ir nebesvarbu. Kad nebeišsipildė Liudviko svajonė - irgi nesvarbu; net neaišku, ar jis pabėgo, ar pasilikęs turės kentėti gėdą ir šeimininkės panieką. Su šia neaiškia pabaiga ir atokvėpis...

Dekoracijos - Petro Maželio. Įdomus kreivas kaimo trobos vienas langas, tarsi koks simbolis. Keičiant įvairiose scenose baldus (autentiškus senovei, juos parinko Saulius Bagdonas) ir naudojant tam tikrą apšvietimą (Algimanto Žemaitaičio) bei įvairius kaimiškus garsus (parinktus Pauliaus Jasiukonio), visos scenos sudarė vaizdų senovinio kaimo išpūdį, malonų ir patrauklų.

Visų vaidybos patenkino žiūrovus. Ramunė Vitkienė (našlė) sugeba įveikti kiekvieną vaidmenį - ja losangeliečiai gerėjosi daugelyje pastatymų: čia ji irgi tiksliai atkūrė Žemaitės senoviską moterį.

Dukters: jaunėlę suvaidino Marytė Kašėtaitė (aktorės Rūtos Lee giminaite) - natūraliai, santūriai ir patraukliai, nors jauna mergaitė vos pirmą kartą scenoje. Vyresniąją - dinamišką, piktiurną, pavydžią - vykusiai vaidino Sigutė Mikutaitytė, nors

(mukelta į 4 psl.)

■ Vietname bus pradėtas leisti pirmas katalikiškas biuletenis. Vietnamo religijos reikalų komitetas pagaliau leido vyskupams spausdinti religinių žinių biuletenį. Jis vadinsis "Hiep Thong" ("Komunija"). Pirmasis numeris turėtų pasirodyti rugpjūčio mėnesį. Biuletenyje numatyti skyriai, skirti religijos ir moralės klausimams, Bažnyčios dokumentams, žinioms iš vietinės ir Visuotinės Bažnyčios gyvenimo ir religinių spaudinių recenzijoms.

■ Baigėsi Brazilijos vyskupų konferencijos prezidiumo posėdis. Buvo svarstomas pasirengimas Brazilijos vyskupų konferencijos plenarinei asamblėjai, kuri vyks balandžio 17-26 dienomis. Šioje asamblėjoje bus svarstomi šalies evangelizacijos ir pasirengimo 2000 metų jubiliejui klausimai.

■ Brandenburgo (Vokietijoje) regioninis parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo panaikinamas privalomas religijos dėstymas vidurinėse mokyklose. Religijos pamokos turi būti pakeistos etikos ir religijos istorijos pamokomis. Prieš šį įstatymą protestavo evangelikų ir katalikų Bažnyčios. Krikščionys demokratai paskelbė, jog jie kreipsis į Vokietijos konstitucinį teisumą.

■ Vienuolių pauliečių leidykla Kenijoje išleido knygą "Jie yra taikiniai. 200 nužudytų Afrikos kunigų". Tiek kunigų žuvo Afrikoje per pastaruosius 40 metų. Jų mirtys toli gražu ne visada susilaukia žurnalistų dėmesio - skirtingai nuo žuvusių užsieniečių. Vienuolis kombonietis Neno Contran surinko duomenis apie vietinius kunigus - smurto, religinio, socialinio ir politinio nepakantumo aukas Afrikoje ir parengė minėtą knygą. Tokiu būdu pagerbiami tie, kurie savo tautoms liudijo Kristų. Knyga padalinta į 16 skyrių - pagal Afrikos šalis. Ilgiausias žuvusių kunigų sąrašas tenka Ruandai.

■ Estijos ministras pirmininkas Tiitas Vehi teigia, kad Estijos Vyriausybės socialinės reformos buvo sėkmingos. Pernai buvo įveiktas Estijos ekonomikos nuosmukis, bendrasis vidaus produktas padidėjo trimis procentais, bedarbių procentas buvo palyginti žemas - 2 - 3% visų darbingų Estijos gyventojų, atlyginimai didėjo greičiau nei infliacija. Per metus vidutinė pensija Estijoje padidėjo 1,47 karto ir šiuo metu yra 967 kronos, t. y. sudaro 46% vidutinio mėnesio atlyginimo. Vehi pasakė, kad nuo kitų metų Estijoje bus įvesta nauja pensijų draudimo sistema, kuri leis tinkamiau paskirstyti pensijas, atsižvelgiant į realų kiekvieno individo darbą.

■ Bosnijos miestas Srebrenica yra labiausiai nukentėjęs pilietiniame kare, prasidėjusiame 1992 m. 6,000 prieškarinis gyventojų skaičius frontui artėjant padidėjo iki 30,000. Pernai liepos mėnesį miestą užėmė Bosnijos serbai. "Etninio valymo" metu serbai suguldė 7,000 musulmonų į masinius kapus. Dabar iš Sarajevo atvyksta serbų pabėgėliai ir užiminėja dar nesugriautus musulmonų namus, dėl kurių jie pešasi tarpusavyje. Mieste nėra nei vandens, nei elektros, gatvėse krūvos šiukšlių, sklinda baisus kvapas, trūksta elementarių buitinių prekių, nėra sanitarinio aptarnavimo.

Mašinų sąvartynas Lietuvoje. Daug kam tai vienintelė vieta, kur galima įsigyti reikiamą detalę savo automobiliui. V. Kapočiaus nuotr.

VALDAS ADAMKUS IEŠKO SPRENDIMO, AR TURĖS KĄ VEIKTI LIETUVOJE

(atkelta iš 1 psl.)

- Jų yra. Bet jos išsibarsčiusios ir suvienyti jas nėra paprasta.

- Tarp partijų turbūt yra ne viena, kuri Seimo rinkimų kampanijoje mielai pasinaudotų Jūsų vardu. Kurios jo nieku gyvu neduotumėtė?

- LDDP ir visoms, kurios nuo jos į kairę, pavyzdžiui, socialistai. - O Ūkio, Moterų, Valstiečių partijoms?

- Girdėjau, kad jos yra LDDP satelitės. Bet pats etikečių klijuoti neskubu. Stebiu atidžiai ir noriu savo akimis įsitikinti, kas yra kas. Su Moterų partija dabar siejasi vienos moters pavardė ir praeitis, o jos pasitikėjimo nekelia.

- Bet atrodo, kad ta moteris, Jūs tikriausiai turite galvoje Kazimierą Prunskienę, į rinkimus eina drąsiai, nors teismas ją pripažino bendradarbiavus su KGB. Kaip Jums tai patinka?

- Nepatinka. Jeigu įrodyta, kad tai tiesa, tokie žmonės neturėtų kilti į politinį gyvenimą. Tačiau

dabar jau Lietuvoje platinami lapeliai, kad ir aš buvau KGB agentas. Prieš Kalėdas žmonės man jų atsiuntė ir rašė: žiūrėkit, kokia šmeižtų kampanija prieš Jus prasidėjo, darykit ką nors. O man tai tiesiog juokinga: KGB agentas infiltruotas į Amerikos valdžios struktūras! Čia turbūt nesveiko žmogaus fantazija. Kodėl turėčiau į ją reaguoti? Nė neketinu.

- KGB bendradarbiai Lietuvoje gerbiami ir vertinami. Antai Minkevičius apdovanotas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino III laipsnio ordinu. Ką Jūs apie tai manote?

- Tokie dalykai slegia ir baugina. Jau vien dėl to negali laikyti nuošaly, privalai veikti, kad panašių blogybių neliktų nė kvapo. Todėl ir atvažiavau, todėl ir ieškau kam ir kuo galėčiau būti naudingas per ateinančius Seimo rinkimus.

- Be Brazausko partijos, Lietuvoje dar turime Buškevičiaus jau-

nalietuvius ir Štusausko Lietuvos laisvės sąjungą. Kaip žiūrite į jas?

- Nė su vienu iš jų nesu kalbėjęs (tik štai apie juos) ir nesiruošiu ieškoti. Jie patys, matydami, kad susidaro žmonių grupė bendram Lietuvos reikalui, gali prisidėti. Nemanau, kad juos reikia atstumti. Juos reikia priimti į bendrą darbą.

- Tačiau turėkite galvoje: ir Buškevičius, ir Štusauskas žemesnių pareigų nei vidaus reikalų ministro gali ir atsisakyti.

- Man labiau rūpi, ar jie ne per daug radikalūs. Kraštiniai radikaliai kuriamajam atsakingam darbui netinka.

- Prie kurių Lietuvos partijų Jūs širdis linksta labiausiai?

- Artimiausias esu Centru. Man atrodo, kad tie žmonės sąžiningi ir žino, ko siekia.

- Kokie žmonės?

- Ponas Ozolas, ponas Bičkauskas. Kalbuosi ir su Demokratų partijos atstovais, ponu Petrausku. Su Tautininkų vadovu Smetona. Man priimtinas nuosaukumas ir nuosaukis žmonės. Galbūt mane su jais suvedė atsitiktinumas. Pats nesistengiu veržtis į jokias partijas. Nepriklausau nė vienai ir nesiruošiu nė į vieną stoti.

- Ar jau pastebėjote, kad Ozolas ir Bičkauskas gan skirtingi, nors ir priklauso tai pačiai partijai?

- Man taip neatrodo. Gal per mažai juos pažįstu.

- Kol kas nė žodeliu nepaminėjot didžiausių Lietuvos dešiniųjų partijų - Tėvynės sąjungos ir Krikščionių demokratų. Prie jų širdis netraukia?

- Džiaugiuosi, kad Tėvynės sąjunga didelė ir stipri, linkiu jai visokeriopos sėkmės. Manau, kad ir Krikščionys demokratai yra pajėgūs nuveikti didelius darbus.

- O atviriau? "Lietuvos rytui" sakėte: "Nemanau, kad Tėvynės sąjunga yra laiminga dėl to, kad aš dalyvauju Lietuvos visuomeniniame gyvenime". Ar esate tuo tikras?

- Gal visu šimtu procentų ir ne. Bet... Iš Tėvynės sąjungos žmonių esu girdėjęs man nelabai palankių pasakymų: Adamkus maišosi kur nereikia, Adamkus galbūt ir geras vyras - čia jau beveik cituoju - tačiau jis Lietuvos žmonių nesuvienys, tai bereikalingos pastangos, geriau jis dirbtų tai, ką dirba ir gerai išmano.

- Iš aukštų žmonių girdėjote?

- Iš aukštų...

- Kad tarp jų ir Jūsų yra kažkoks nesantaikos šešėlis, ir iš šalies matyti. Kada tai prasidėjo? Turbūt sutiksime, kad Atgimimo pradžioje Sąjūdis, kurio priekyje ėjo ne vienas dabartinis Tėvynės sąjungos vadovu, Jus sutiko, kaip sakoma, išskėstom rankom. Kas atsitiko paskui?

- Priežasčių konfrontuoti nė iš pradžių, nė paskui nebuvo. Gal kam nors nepatiko mano parodytos simpatijos Centro sąjungos pirmininkui Ozolui. Gal dar kas nors. Bet santyčiai atšalo, įsivyravo oficialumas. Mes juk nesam susipykę, nei aš kam nors iš Tėvynės sąjungos esu pakenkęs, nei man kas nors iš jos kenkė.

- Ar Jums neatrodo, kad to atšalimo priežastis galėjo būti Jūsų kalbos per Lietuvos televiziją ir mintys spaudoje 1992 metais. LDDP, rodos, tik tokių ir laukė. Pasigriebė ir - pirmyn į Seimo rinkimų kampaniją: va ir Adamkus sako, kad Landsbergis toks ir anoks, Vagnorius irgi ne kitoks. LDDP žinojo, ką daro. Tada Lietuvoje buvote labai

populiarus ir cituoti Jus buvo naudinga.

- Galbūt... Tada iš tikrųjų kalbėjau kategoriškai, ypač apie prezidentinį referendumą. Mano pasisakymu prieš tą referendumą daug kas naudojosi, dažnai cituodavo, kad "namas pradėdamas statyti ne nuo stogo". Bet tai sakiau ne dėl LDDP. Tiesiog šitaip galvojau.

- Gal jau primiršote, bet ne mažiau kategoriškai tada buvo ir kai kurie kiti Jūsų vertinimai. Nepykite, bet daug kategoriškesni negu po to, kai valdžią perėmė ir savo tikrąjį veidą pradėjo rodyti LDDP.

- Galbūt. Sutinku, kad tai galėjo sukelti reakciją, juo labiau, kad tada dar ne taip seniai buvo pasibaigęs didysis karas su Maskva, Lietuvoje tebebuvo jos armija ir valdžiai dirbti buvo sunkiau negu dabar. Šiuo metu galiu tik apgailestauti, kad anais mano vertinimais pasinaudojo LDDP. Gal reikėjo prikašti liežuvį...

- Dar kartą grįžtelkim atgal. Kai velionis Stasys Lozoraitis bolotiravosi į Lietuvos Prezidento postą, jį rėmė labai plati koalicija. Jūs tada vadovavote Vilties prezidento rinkimų kampanijai. Todėl suprantama, jog ir dabar manote ir sakote norįs ir tikįs, kad galite suvienyti didžiąją politinių jėgų. Bet jau matyti priešingų simptomų, ar ne?

- Matau, man tvirtinama, ir aš su tuo sutinku, kad dabar Lietuvoje yra trys pagrindiniai politiniai veiksniai - LDDP, Tėvynės sąjunga ir Krikščionys demokratai. Tačiau dešinėje pusėje yra ir keliolika partijų. Norėčiau, kad jos, tos mažosios grupės, kurios pavieniui neturi jokių galimybių atsverti dideles politines jėgas, susivienytų. Tokiu atveju susidarytų nemaža pozityvi jėga, galinti įveikti ne tik rinkimų barjerus, bet ir atlikti didelius darbus. Jeigu jos eis kas sau, gali žūti nemaža rinkėjų balsų ir išsipildyti Juršeno pranašavimas, kad LDDP turės naujajame Seime ne mažiau kaip 51 % vietų. To aš labiausiai bijau. Kad Tėvynės sąjunga ir Krikščionys demokratai užkirs tam keliu, negalime būti tikri. Mano tikslas - ne su jais konkuruoti, o kuo toliau nus- (nukelta į 7 psl.)

Apie vieną Lietuvos vadovėlį mokyklose

(atkelta iš 2 psl.)

pacijos metais, o po karo, sugrįžus iš Rusijos, dar itin įkyrus "politrukavimas" mūsų kultūros ir literatūros baruose. Visa tai dar daugeliui gerai žinoma. Tad kažin ar tokį rašytoją be niekur nieko būtina reikėjo įkeldinti į mūsų naujosios auksinės jaunuomenės švietimo ir auklėjimo programos vadovėlius? Juk vienuoliktosios klasės moksleiviai gal kada panorės ir plačiau pasidairyti, netrukus baigs subręsti ir tik vėliau stebėsis daugiau sužinoję, koks iš tikrųjų buvo tas "tarybinis" klasikas ir kaip jis reiškėsi anais tragiškais mūsų tautos gyvenimo metais.

Suprantama, kad tokios vadovėlių ir tarybinio braižo autorių pateikimo mokykloms bei vertinimo problemos kai kam dar gana nelengvos objektyviai išspręsti, ir aš taip pat nesiskubinau su priekaištingais žodžiais, įsakinėjimais ar pasipiktinimais. Ką gi, sovietinio žmogaus psichika dar neišnyko ir skubiai neišgaruos ir Lietuvoje. Dar ji, beje, tebeturi nemažą suinteresuotų gynėjų gyvenime ir ministerijose. Tad vis ir visaip tebemėginama kompromisiškai derinti visokias anų laikų blyvagas ir abi šalis patenkinti. Bet tuo mes patys tik stabdomė mūsų dvasinio išsišvarinimo procesą.

Ta proga prisimenu dar prieš karą Paryžiuje mano pokalbį su

vienu pažįstamu studentu vokiečiu, kuris studijavo Sorbono-rįžus iš Rusijos, dar itin įkyrus "politrukavimas" mūsų kultūros ir literatūros baruose. Visa tai dar daugeliui gerai žinoma. Tad kažin ar tokį rašytoją be niekur nieko būtina reikėjo įkeldinti į mūsų naujosios auksinės jaunuomenės švietimo ir auklėjimo programos vadovėlius? Juk vienuoliktosios klasės moksleiviai gal kada panorės ir plačiau pasidairyti, netrukus baigs subręsti ir tik vėliau stebėsis daugiau sužinoję, koks iš tikrųjų buvo tas "tarybinis" klasikas ir kaip jis reiškėsi anais tragiškais mūsų tautos gyvenimo metais.

Suprantama, kad tokios vadovėlių ir tarybinio braižo autorių pateikimo mokykloms bei vertinimo problemos kai kam dar gana nelengvos objektyviai išspręsti, ir aš taip pat nesiskubinau su priekaištingais žodžiais, įsakinėjimais ar pasipiktinimais. Ką gi, sovietinio žmogaus psichika dar neišnyko ir skubiai neišgaruos ir Lietuvoje. Dar ji, beje, tebeturi nemažą suinteresuotų gynėjų gyvenime ir ministerijose. Tad vis ir visaip tebemėginama kompromisiškai derinti visokias anų laikų blyvagas ir abi šalis patenkinti. Bet tuo mes patys tik stabdomė mūsų dvasinio išsišvarinimo procesą.

kai rekomenduoti buvusiose ir esamosiose mūsų gyvenimo ir tautos likimo aplinkybėse. Rašytojų literatūrinė kūryba, kaip ir bet kuri kita publicistika, žurnalistika, ar vidurinių ir aukštųjų mokyklų studijiniai veikalai, visuomet neišvengiamai yra susiję su tautos gyvenimo aplinkybėmis, visom realijom ir kultūros kontekstais, kurių nederėtų ignoruoti, iškreipinėti, eliminuoti, laikyti tartum nebuvusiais.

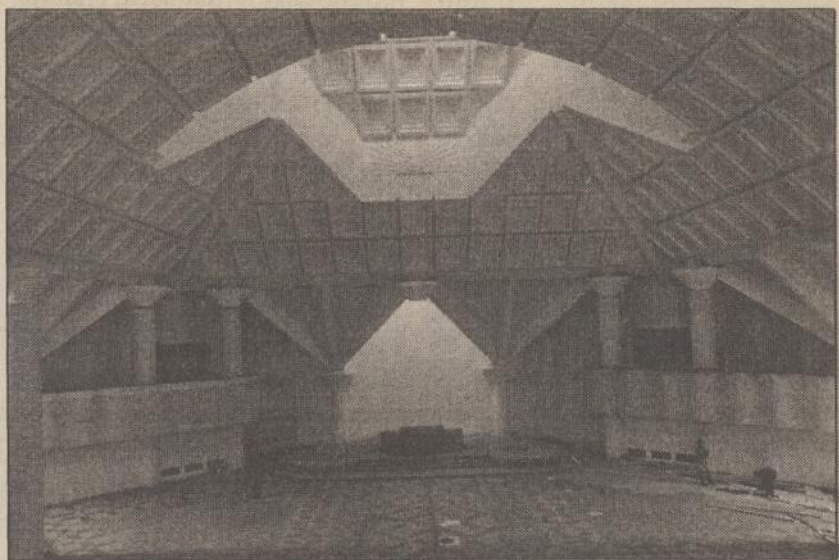
Tai normalu, natūralu ir objektyviam mokslui būtina. Kas švietimo ir auklėjimo programose būtų svarbiausia, tai ne tik išskirtini estetiniai momentai, o kaip tik tų žmogiškųjų prasmų kriterijai, pilnutinė, kiek galint tikrovė arčiau atitinkanti tiesą. Ne vien estetinė ir, taip sakant, meninė, bet dar moralinė, socialinė, dvasinė, tautinė ir dargi politinė (jei meno kūrėjai mėgautųsi pasireikšti ir toje jiems pavojoingoje srityje).

Kitais mes vis klaidžiosim, klysim ir pasimesim. Tada ir mūsų pedagogų kilnios išminčių studijos, tos visos svarstybos bei švietimo ir tautos kultūrinio ugdymo reformos nebus įgyvendintos.

O juk visi tebelaukiam, kada bus atskirta tiesa nuo melo, per lai nuo dumblo...

Bronys Raila

Los Angeles, 1995.X.23
Varpas

Šią vasarą numatyta užbaigti ir pašventinti bažnyčią Elektrėnuose. Nuotr. bažnyčios vidus. V. Suslavičiaus nuotr.

Žemaitės "Trys mylimos" Los Angeles scenoje

(atkelta iš 3 psl.)

aktorės prigimčiai šis vaidmuo ir nelabai pritinka: švelni Mikutaitytė visada būdavo "star" Los Angeles sambūrio pastatymuose.

Juozas Raibys - kaskart geresnis Sambūrio pastatymuose; ir šią senbernio rolę jis atliko puikiai. Ką bekalbėti apie Amandą Ragauską! Iš profesijos mechanikos inžinierius, tačiau scenoje (gal kad režisieriaus P. Maželio rankose?) vaidindamas viliūgą berną jis, galima sakyti, prilygsta Lietuvos Akademiniio teatro profesionalams...

Šį pavasarį su spektakliu "Trys mylimos" Sambūris vyksta į Cleveland, Ohio. Sėkmės jiems ir ten!

Los Angeles Dramos sambūrio širdis ir protas daugelį metų yra jo vadovas - pirmininkas Vincas Dovydaitis, pats ir aktorius (keliskart premijuotas), ne vien Sambūrio administratorius. Vincas didelę padėjėja - jo žmona Ema Dovydaitenė, irgi aktorė bei stilingu įvairių drabužių scenai

kūrėja (drauge su Petru Maželiu). Abu Dovydaičiai įsigiję visų kaliforniečių (ir ne tik jų!) pagarbą - už jų nuoširdžią ir sėkmingą teatrą veiklą. Nes Dramos sambūris tai nemaža kultūrinė atgaiva: ne tik vaidinimais, o ir didele pagalba literatūros vakaruose bei kituose renginiuose, kur tik prireikia žodinio grožio. Dovydaičiai - L. A. Dailių menų klubo nariai.

Jaukių Dramos sambūrio vaišių po spektaklių metu būna diskutuojami veikalai, aptariamos sceninės detalės, džiaugiamasi gražiais pasiekimais, bendraujama. Vaisėse po sekmadienio spektaklio visi pasigedo Vincas Dovydaičio, jam sunegalavus.

Šis pavykęs spektaklis, gabaus režisieriaus ir gero, susigyvenusio Dramos kolektyvo ilgo ir nuoširdaus triūso dėka, būtų labai tinkamas ir kitų miestų lietuviams. Sėkmės!

Alė Rūta

RIMVYDAS ŠILBAJORIS

JULIJOS ŠVABAITĖS "ŽIEMOS ERŠKĖTIS"

(Pabaiga. Pradžia Nr. 11 Kultūros ir Meno puslapyje)

Juodą 1991-ų metų sausį sovietų tanko numeris, poetės pasirinkto rimo dėka, staiga tampa vidine, o ne išorine, primesta dalim. Tas tankas yra dabar tik aspektas tos didžiosios moralinės dramos, kuri vyko tada Lietuvoj, - jis, paradoksaliai, dabar yra ir dalis jos išsprendimo amžinybės ir susitaikymo viltyje. Mažai kas mūsų poezijoje dabar ieško šitos kilnios plotmės, nors žmonės, kadaise šaukę ne keršto, o teisybės ir taikos, šiuos dalykus jau nuo pat pradžios suprato.

Atrodo, kad Švabaitės poezijoj sakantis, anot Nykos - Niliūno, žodis yra apie didelę nuoskaudą gyventi. Skaudu, kad reikia mirti: "C'est la vie" (p. 37) aprašo kapines kaip galutinį visų kelionių žemėlapi. Eilėraštis, pašvestas jaunai Loretai, tanko sutraiškytai 1991 metų siaubo dienomis, klausia, kaip jau Brazdžionis ir kiti pakartotinai klausė: "Viešpatie, už ką?" Žiauri skriauda, kad buvo tie trėmimai, žiauri skriauda, kad reikia numirti. Žiauri skriauda, kad daiktai įgyja reikšmę kada jie išnyksta, kaip toji kapinių žemė, sugražinta į Anapus (p. 38). "Žmogus", sako savo įžangoj Keleras, "kaip juntanti ir mąstanti būtybė - pasmerktas praeičiai" (p. 6). Švabaitėi šitas pasmerkimas yra visa jos poezijos versmė.

O praeitis kaip konkretus dalykas mūsų amžiuje ir mūsų tautos likime susideda iš atliekų, griuvusių, užkastų, užmirštų daiktų, neužmirštų nuoskaudų, pažeminimų, neišraudotų ašarų, neatpirktų kalčių. Daug tokių atliekų matome eilėraščiuose, pašvestuose Lietuvos buičiai po išsivadavimo. "Tuščių laukų vidury" (p. 39) suvargęs žmogėnas, "gal sugrižęs iš lagerių / gal iš tremties?", klibikščiuodamas stato tyram lauke pastogę galvijams - taigi, pradeda naują gyvenimą, tokį be galo panašų į mirtį, į Sibiro sniegynus, kur sargybiniai, iš traukinio žmonės išmėtė, tiesiog ir liepė išikurt, kaip jie išmano. Karščiuojančių veidu buvęs kareivis, ar gal kalinys, išlaisvintame Vilniuje "visų niekinamas, / stumdomas, / padovanojo man / gladiolą, / ištiesė ranką / ne išmaldai - - -" (p. 40).

Dar daugiau skaudžių griuvusių rasime dalyje "Reutlingen" (p. 47 - 55), kur poetė pasakoja apie "Dievo paukštelį" gyvenimą

Moteris
iš geto,
kreivom kojom,
bedantė,
po juodais akinų
stiklais -
žvyruobės - - -

Ant pečių
kelionmaišy
vaikiški drabužiai,
rankoje
žemėlapis: - -

... "Ar nematėte
mano Petriuko?..."

Moteris iš geto, aišku, primena taip baisiai kentėjusius žydus, nors jos juodi akiniai sieja ją ir su autorės persona, verkiančia ant praeities kapo (p. 12). Žvyruobės už akinių aiškiai duoda alijuziją į žydų šaudymus, o moters klausimas "Ar nematėte mano Petriuko?" - tiesioginė nuoroda į kitą moterį, lietuve, tragiško 19 amžiaus sukilimo griuvėsiuose, Biliūno "Liūdnos pasakos" Juozapotą, klausinėjančią ponų, kurių tiek daug ir kurie visi tokie gražūs. Tik tiek, kad žmonės, kurių ši moteris iš geto klausinėja, toli gražu ne ponai ir ne visi gražūs, nes jie taip pat yra atliekos po karo, taip pat pastumdėliai, kažkaip gyvi išlike.

Autorė sako (p. 61), kad visi tie kentėtojai, našlaičiai, tremtiniai, elgetos, lozoriai, motinos, žuvę vaikai turi amžiną prasmę, nes Dievui "reikia angelų / dangaus žvaigždėms". Šitaip kadaise ir Vienažindys svajojo: "Kada žvaigždėm grįstu keliu vaikštinėsiu". Tai jaudinantis tikėjimas, tačiau, deja, labiau panašus į deklaravimą, - ne tiek tikėjimas, kiek tikėjimo aktas. Į šitą autotės dvasios šventovę nedrasu įeiti. Gal geriau liksime prie jos poezijos. Nors ji gana kukli, bet toli gražu nemeluota, toli gražu ne primityvi. Švabaitė yra tikra poetė - o tai, per kai kurių rašėjų eiles bebraidant, virš jų iškyla kaip nemažas komplimentas.

Ankstyvą rytą skubantys į darbą kaimiečiai.

V. Kapočiaus nuotr.

ja šiuolaikiniam menininkui, kad nevirstų manipuliacijos objektu. Komunistinė nomenklatūra, įpratusi rikiuoti ir komanduoti kultūros žmones, sugrįžusi į valdžią, paliko juos ramybėje - kurkite savo didįjį meną ir nesikiškite į mūsų bankų ir bankelių reikalus...

"Politika palengva, it nematomas nuodas, jau baigia įsiskverbti į visas mūsų gyvenimo sritis, - rašė J. Ivanauskaitė. - Dar daugiau: politika apsimeta esanti pačiu tikruoju gyvenimu". Gimsta "nauja ideologinė prievarta": pirma, įkūnyk savo kūrinys tautiško kumo idėjas, antra, atgailauk už praeitį. "Kaip ir komunistinė, taip ir naujoji valdžia mus nuolat kur nors ragina, dėl ko nors agituoja, ir bent aš tai instinktyviai atstumi: vadinasi, tokiu atveju kažko reikia jai, o ne man", - pareiškė V. Kukulas. "Jeigu politikai paranku pasitelkti menus - tai dažniausiai nešvari politika. Jeigu menai savo noru pasiduoda politikai - tai niekam tikę menai", - rašė R. Gavelis. Kadanį valstybė yra asmenybei priešiška jėga, siekianti viską kontroliuoti, todėl inteligentui, pasak A. Šliogerio, "nereikia eiti į politiką". Jis - visada opozicijoje ir niekada valdžioje. "Vadinasi, kiek, tarkim, menininkas įsilieja į kolektyvinį Lietuvos kūrimą, tiek pat silpnėja jo impulsas ir energija individualiam kūriniiui", - tvirtino knygos "Būtis ir pasaulis" autorius. Jei tarpukario Lietuva radosi "kaip kultūros projektas", anot L. Donskio, tai dabartinė "Lietuvos valstybė emancipuojasi kultūros atžvilgiu", ir kultūros elitas "vis mažiau tapatinamas su valstybe". Tad šiuolaikinė lietuvių meninė kultūra yra visiškai laisva nuo bet kokių išpareigojimų skurde

ir pavojuose atgimstančiai Lietuvos valstybei.

Viename eilėraštyje egzodo poetas V. Šlaitas rašė: "Šiuo metu, / kai mano tauta yra suspausta / pavojuose, / nedera niekam rašyti meilės eilėraščių. / Reikia akmens ir švino. / Arba eilėraščių, / kurie trenkia kaip švinas". Iškilus rusų prozininkas A. Kurikinas šaukte šaukia kultūros kūrėjus grumtis su sovietine civilizacija, kuri pati reprodukuoja save milžiniškose teritorijose ir išlieka nenugalima po visų politinių sukrėtimų.

Jie abu teisūs. Bet teisingas Šliogeris, kviesdamas menininką grįžti "į save, savo vienatvę, slaptingąjį Dievą", kuris prabyla ne "viešumos triukšme, o tyloje".

Visa XX a. literatūra svyruoja tarp užsiangažavimo ir eskapizmo.

Politikuojanti ir moralizuojanti literatūra greit susidėvi.

Esmingumo nuojautos prasiiveria tyloje, jeigu toji tyla yra gelmių ir aukštybių, dramatiškų įtampų ir praregėjimų, o ne melancholiška konformizmo tyla, jukiai prisitaikiusi prie naujų blogio formų.

Lietuvių kultūrinė savimonė, matyt, jau niekada nebebus vienalytė. Ji šakosis ir poliarizuosis, kaip ir pati visuomenė, įtraukta į žiaurios socialinės diferenciacijos ir bręstančio socialinio katalizmo procesą. Išmušta iš uždaro nusistovėjusių vertybių kvadrato, pergyvenusi skaudžius vidinius lūžius, ji turės apsiprasti, kad meninėje kultūroje "visokių yra ir visokių reikia", kad meninės kūrybos vertė lemia ne autoriaus ištikimybę vienokiai ar kitokiai ideologijai, o talento dydis.

(Pabaiga kitame Kultūros ir Meno puslapyje)

Akt. Vytautas Ruginis vaidina naujame amerikiečių filme

Didžiausiuose Chicagos bei apylinkių (o taip pat ir kitų Amerikos vietovių) kino teatruose pradėta rodyti "Twentieth Century Fox" bendrovės susuktą filmą "Broken Arrow", kuriame vaidina vienas iš garsiausių Amerikos aktorių John Travolta, o taip pat ir kiti žinomi aktoriai: Christian Slater, Samantha Mathis ir kt.

Idomu, kad šiame filme tarp antraeilių aktorių matome ir lietuvių Vytautą Ruginį. Šis filmas yra jau 14-tas ilgoje jo aktorinėje karjeroje.

Lankęs garsias Amerikos teatro mokyklas, Vytautas Ruginis jau prieš 11 metų vaidino Broadwayaus teatre, o vėliau persimetė į televiziją bei kiną. Pastaruoju metu jis daugiausia vaidina filmuose, kur daug veiksmo ir žiaurumų. Panašaus turinio yra ir naujai į ekraną išėjęs "Broken Arrow", kuriame daug visokių nuotykių ir širdį dirginančių netikėtumų.

Amerikos dienraščių reklamose šis filmas yra pristatomas kaip "1 Movie in America".

Vytautas Ruginis dabar bene vienintelis lietuvis šiuo metu besireiškiantis Amerikos kino pasaulyje. Kaip žinome, jis yra augęs ir ilgą laiką gyvenęs Cice- ro lietuvių telkinyje. Čia lankė Šv. Antano parapijos lietuvišką mokyklą. Jo tėvas Ignas Ruginis dar ir dabar tebegyvena Cicero, o du jo broliai - Chicagos apylinkėse. Netoli nuo Chicagos gyvena Ruginio pusbrolis Jonas Žukauskas, kuris neseniai ap- lankė V. Ruginį Kalifornijoje.

E. Šlaitis

Meno naujienos

- Lietuvos kultūros dienos buvo surengtos Sankt Peterburge. Jų metu Municipaliame kultūros centre Nevos prospekte veikė 40 lietuvių dailininkų tapybos kūrinių, peterburgiečiams koncertavo Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis, Veronika Povilionienė ir folklorinis ansamblis "Blezdin- ga", savo spektaklį "I Ašenfelda" suvaidino Kauno dramos teatras.

- Dailininkai ar jų paveldėtojai privalės gauti nustatytą procentą pajamų, gautų už agentūrose bei aukcionuose parduotus meno kūrinius - taip nusprendė Europos Komisija, įvesdama visoje Europos Sąjungoje vieną "pardavimo teisių" įstatymą. Visi dailininkai - nuo fotografų iki graverių - už savo kūrinius, kurie buvo parduoti ne mažiau kaip už 1000 eurių (1250 JAV dolerių), gautų 2-4 procentus pardavimo kainos.

- Maskvoje mirė lietuvių poezijos vertėjas L. Ozorovas. Lietuvos rašytojų sąjunga pranešė, kad kovo 18 dieną, eidamas 82 metus, Maskvoje po sunkios ligos mirė žinomas poetas, vertėjas, literatūros tyrinėtojas profesorius Levas Ozorovas. L. Ozorovas daug nusipelnė lietuvių literatūrai. Jis išvertė į rusų kalbą A. Baranauko, L. Giros, Maironio, E. Matuzevičiaus ir kitų Lietuvos poetų kūrybos. Lietuvoje išleista rašytojo straipsnių ir esė knyga "Žvelgiant į saulę", poezijos rinkinys "Dar ne vakaras". L. Ozorovas ilgai vadovavo tuometinės sąjunginės rašytojų organizacijos Lietuvių literatūros tarybai, pagal to laiko galimybes rūpinosi mūsų klasikos ir "atlydžio" laikotarpio literatūros propagavimu, palaikė bičiuliškus ryšius su daugeliu žinomų Lietuvos menininkų.

- Maskvoje prasidėjo II tarptautinis M. Čechovo teatro festivalis, truksiantis daugiau negu tris mėnesius. Pirmasis spektaklis - "Metamorfozė" pagal F. Kafką, kurį K. Raikinui pastatė V. Fominas. Festivalio afišoje, be plataus rusų bei kitų NVS teatro režisierių (M. Zacharovas, A. Vasiljevas, K. Ginkas ir kt.) spektro, yra ir žinomų gretimų kraštų kūrėjų: E. Nekrošiaus, R. Sturua, M. Tumanišvili, P. Brookas, G. Strehleris. Festivalyje bus parodytos E. Nekrošiaus "Trys seserys".

- Vilniuje - modernus japonų šokis. Kovo 26 d. Lietuvos operos ir baleto teatre japonų choreografas Katsuko Orita ir Katsuyoshis Izumis su savo bendraminčiais parodė vilniečiams 2 dalių modernaus šokio koncertą. K. Orita jau senokai žinoma japonų modernaus šokio pasaulyje. 1961 m. buvo apdovano- ta Geriausios metų aktorės prizų - pirmoji iš modernaus šokio pasaulio.

- Garsi Kanados įrašų firma "Productions UMMUS" išleido kompaktinį diską, kuriame - tarpkontinentinio jaunųjų kompozitorių konkurso, įvykusio Montrealyje, laureatų darbai, tarp jų - lietuvio G. Rimkaus-Rimkevičiaus kompozicija "Ener- gija. Srautai ir kryptys". Diską įrašęs kanadiečių ansamblis "Le Nouvelle Ensemble Moderne" G. Rimkaus-Rimkevičiaus kūrinių - vienintelį iš trijų konkurse premijuotų opusų - įtraukė į savo repertuarą. Ansamblio atliekamas, jis jau skambėjo Prancūzijoje, Belgijoje, Chadesfildo šiuolaikinės muzikos festivalyje Anglijoje.

- Vasario pabaigoje operos solistė I. Milkevičiūtė dainavo premjeriniuose P. Čaikovskio operos "Mazepa" spektakliuose Varšuvos nacionaliniame teatre.

Menininkas istorijos lūžyje

Vytautas Kubilius

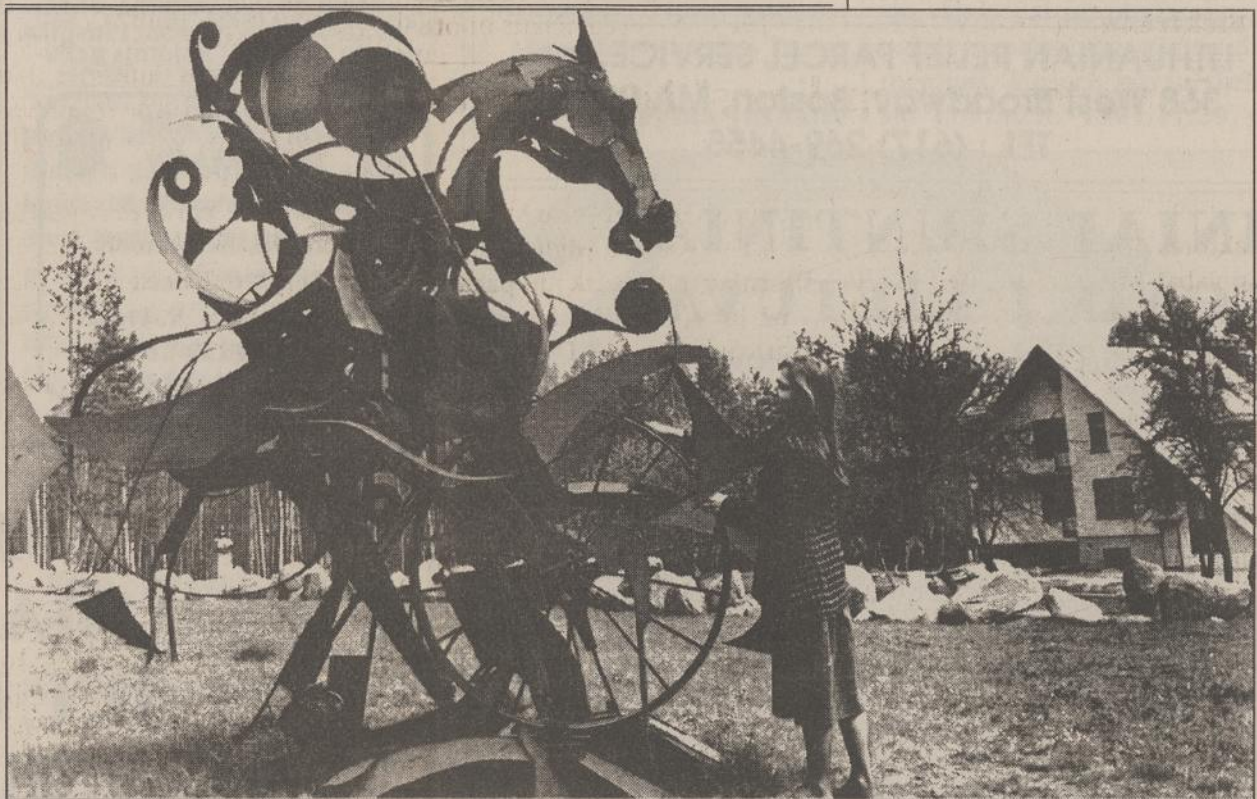
(Tęsinys. Pradžia Nr. 2-3 Kultūriniame priede)

Atkurtas dienraštis "Lietuvos aidas" telkia radikalius tautinio valstybingumo gynėjus, o "Gairės", įsteigtos vietoj "Komunisto", buria "kairiuosius rašytojus", kuriems LDDP "atrodė gyvenimo demokratizavimo garantu" (čia spausdinami V. Reimerio, Alf. Bieliausko, J. Macevičiaus, V. Radaičio, J. Nekrošiaus, P. Keidošiaus, J. Mačiukevičiaus, M. Karčiausko, A. Drilingos tekstai). Triukšmingas KGB agentų "medžioklės sezonas" išgaudina nemažai garsių vardų, ipainiotų į klastingus voratinklius ("ketvirtadalis Lietuvos mums rašė", - gyrėsi vienas saugumo majoras). Steigiamas "Baltuoso draugų klubas", pasišovęs ginti "nepelnytai nuvertintus lietuvių rašytojus". "Megztų berečių" isteriškas kategoriskumas, besišvaistantis į visas puses "kolaborantai" ir "išdavikų" prakeiksmas, atgrasė gana gausų menininkų būrį nuo ak-

tyvios tautos atgimstančiai Lietuvos valstybei.

Išsivaiškčioje į skirtingas kertes, garsiai besiginčydami (J. Mikelsko ir T. Venclovos polemika), graužiami "gerų laikų" nostaigijos (nemokami kelialapiai į Nidos ar Palangos kūrybos namus), Lietuvos menininkai nesukėlė tokios sprogdinančios nepasitenkinimo bangos ir nepasiskirstė į besišaudančias stovyklas, kurių grumtynėse sutirpo Gruzijos nepriklausomybė.

Istorinio laiko imperatyvas, reikalaujantis apsispręsti (už nepriklausomybę ar už sovietizmą), radikalus visos mąstymo sferos politizavimas anksti pažadino vidinį menininkų pasipriešinimą. Vis labiau stiprėjo pažiūra į politiką kaip į nešvarių intrigu kamuolį, prie kurio vėrčiau neikišti pirštų. Politinis neutralumas - nei į kairę, nei į dešinę - atrodė labiausiai tinkama pozici-

Netoli Vilniaus yra įkurtas "Europos Centro" parkas, kur savo kūrybines jėgas gali išbandyti jaunieji, dar niekam nežinomi, menininkai.

V. Kapočiaus nuotr.

Mirė Krzysztof Kieslowski

Kovo 13 d. išėjo į amžinybę menininkas, kuriam skaudėjo širdį ne tik dėl savęs. Ir ji neišlaikė. Lenkų režisierius Krzysztof Kieslowski, sukūręs "Dvigubą Veroniką gyvenimą", mirė 54-erių metų. Pasaulyje ji

išgarsino "Trumpas filmas apie meilę" ir "Trumpas filmas apie žudymą" (iš Dekalogo ciklo), apdovanoti įvairiais prestižiniais kino festivalių prizais. Ypač didžiulį tarptautinį atgarsį turėjo jo paskutinė kino trilogija

"Trys spalvos", kurią įkvėpė Didžiosios prancūzų revoliucijos šūktis - Laisvė, Lygybė, Brolybė, - ir Prancūzijos nacionalinės vėliavos spalvos. Kinas kaip gyvenimo būdas režisieriui buvo moralinė kategorija, individualus savianalizės būdas, būties, o ne artistinių ambicijų išraiška.

Skaitytėjai rašo "Darbininkui"

Pasakojimas apie celofaninius maišelius

Po trejų metų pertraukos, pernai rudenį vėl atsiradau Vilniuje. Namiškiai išleisdami mane į tą kelionę nutarė, kad aš sužinosiu ir pamatysiu kaip "iš tikrųjų" pasikeitė gyvenimo sąlygos nepriklausomoje Lietuvoje ir, žinoma, kaip laikosi mūsų gausūs giminačiai jaunos valstybės demokratiniame santvarkoje.

Sutiktas ir išbučiuotas džiaugsmingo giminačių būrio, pakeliau vieną lagaminą nuo bagažo trasos, pasiaiškindamas savo

viešnagės globėjams: "Rašėte, kad pas jus krautuvės lūžta nuo prekių. Džiaugiuosi, kad nereikėjo, kaip per ankstesnes keliones, tempti du vos pakeliamus lagaminus ir švino svorio rankinį krepšį. Sakėte, su sunkesne pinigine kišenėje visos problemos čia lengvai sprendžiamos..."

Pabuvojęs Lietuvoje porą savaičių, grįžau namo. Visiems, kurie klausinėjo apie padėtį tėvynėje, kartojau tą patį: taip, Lietuvoje gyvenimo sąlygos keičiasi. Miestuose sumažėjo naujų gyven-

viečių statybų, gi neremontuojami seni daugiaaukščiai blokai ir jų kiemai skursta. Dygsta modernios benzino kolonėlės (benzino kainos panašios į mūsų). Miestų gatvėse judėjimas panašėja į Europos ar Amerikos didmiesčių užtvindytas gatves, tik į gausius pėsčiuosius vairuotojai visiškai nekreipia dėmesio. Troleibusuose žmonės susispaudžia kaip silkės bačkoje. Viešbutyje nakvynė su nauju lietuvišku pasu - 20 dolerių, be jo - trigubai. Pigiausias maisto prekės - turguje ir mažose krautuvėlėse, bet jei užėisi Vilniuje "Pas Juozapą" - nustebsi, kokia prekių gausa. Toje krautuvėje, panašioje į Amerikos "supermarketus", prekių pasirinkimas begalinis. Lietuvoje auginti ar gaminti produktai pigesni negu Amerikoje, bet importuotų kainos panašios ar net aukštesnės kaip pas mus.

Pensininkai - labiausiai skurstanti visuomenės dalis Lietuvoje. V. Kapočiaus nuotr.

Negalėjau suprasti, kodėl jauna valstybė, brisdama į skolas ir balansuodama metinį biudžetą su didžiausiu deficitu, importuoja bulves iš Olandijos, ridikus iš Prancūzijos, obuolius iš Lenkijos, o lietuviškas alus lentynose nustelbtas vokiškų, olandiškų, lenkiškų, švediškų ir kitokių importuotų butelių bei skardinių.

Tame pačiame "Pas Juozapą" pastate yra vaistinė, vyriškų rūbų ir avalynės krautuvės. Užėjau pažiūrėti batų. Puikių moteriškų žieminių batų pora, importuota iš Vokietijos, brangesnė už tokią pat prekę, parduodamą Amerikoje. Išėjęs iš parduotuvės, kreipiuosi į sūnėną, savo palydovą: "Kas perka?" "Dėde, matai porą Mercedesų ir Volvo, pastatytų aikštelėje? Iš jų išlipa vyrukai su odinėmis striukėmis ir kailinutos moterys. Jie renka kas jiems patinka, neklausdami kainų".

"O kaip su pensininkais ir tarnautojais, kurių mėnesinės pajamos nesiekia šimto dolerių?" "Tie važiuoja į kaimą pas gimines (jei turi) bulvių kasti arba eina į miesto turgavietes, kur vietiniai maisto produktai pigesni, o labdarinių organizacijų suaukotų rūbų ir avalynės kainos priimanamos".

Grįžau namo, galvodamas apie Vilniaus krautuvėje matytų batų kainas. Artėjo Kalėdos. Iš Amerikos sveikindamas sūnėno mielą dukterį, pradžios mokyklos mokytoją Rasą, paklausiau, ar jos mokykla toli nuo namų, ar eisdama pėsčiomis nešala, ar nesušlampa kojų? Jos atsakyme jutosi varginga realybė, perpinta humoru. Ji rašė: "Mano dienos vėl gana vienodos: namai - darbas - namai. Labai blogi orai: keletą dienų labai snigo naktimis, o dienomis lijo. Todėl gatvėse buvo tokia "pliuza", kad niekaip sausomis kojomis nebu-

vo įmanoma išlikti. Aš jau turbūt 10 metų turėjau vieninteliu neslystančius ant ledo batus. Jie buvo medžiaginiai, bet su geru guminiu padu. Kol nuėjau į darbą, kojos buvo šlaput šlaputėlės. Teko ir batus, ir vilnones kojines iki pamokų pabaigos džiovinti. Kojinės išdžiūvo, o batai - ne. Tačiau kolei parėjau namo -

vėl visas šlapia. Mama labai supykė ir rytojaus dieną liepė apsiauti naujais odiniais batais. Bet man jų buvo labai gaila. Todėl įtikinau mamą, kad žinau gerą būdą kaip likti sausomis kojomis. Ant vilninių kojinių užmoviau celofaninius maišelius, o tik tada apsiaviau batus! (nukelta į 7 psl.)

PAVASARIS LIETUVOJE!

Skrydžių kainos iš **New Yorko** į **Vilnių** ir atgal:

Balandžio 1 -- gegužės 15 - \$600

Gegužės 16 -- birželio 5 - \$650

plius mokesčiai

Kainos nužemintos ir iš kitų miestų.

Prašykite mūsų brošiūros apie keliones
į Lietuvą, Latviją, Estiją.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel. 718 - 423 - 6161

1-800-77-VYTIS

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

**pavasari ir vasarą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

**Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.**

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS
(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

BALANDŽIO mėn. siuntinius paimsime šiose vietovėse:

BROCKTON, MA
LOWELL, MA
LAWRENCE, MA
NASHUA, NH
WATERBURY, CT
HARTFORD, CT
NEW BRITAIN, CT
KENNEBUNKPORT, ME
PROVIDENCE, R.I.
PUTNAM, CT
ALBANY -
SCHENECTADY, NY
BINGHAMPTON, NY
ELIZABETH, NJ
BROOKLYN, NY
WASHINGTON, DC
BALTIMORE, MD
PHILADELPHIA, PA
BRIDGEPORT, CT

balandžio 18	4:00 - 6:00 val. p.p.
balandžio 19	12:00 - 1 val. p.p.
balandžio 19	2:00 - 3:00 val. p.p.
balandžio 19	4:00 - 5:00 val. p.p.
balandžio 20	9:30 - 11:00 val. ryto
balandžio 20	1:00 - 3:00 val. popiet
balandžio 20	11:30 v. r. - 12:30 val. p.p.
balandžio 23	11:00 v. r. - 12:00 val. p.p.
balandžio 24	4:00 - 6:00 val. p.p.
balandžio 24	1:00 - 2:30 val. p.p.
balandžio 25	7:00 - 8:00 val. vak.
balandžio 26	10:00 - 11:00 val. ryto
balandžio 27	9:00 - 10:00 val. ryto
balandžio 27	12:00 - 4:00 val. p.p.
balandžio 28	2:30 - 5:00 val. p.p.
balandžio 28	6:00 - 7:00 val. p.p.
balandžio 29	9:00 - 10:00 val. ryto
balandžio 29	4:00 - 5:00 val. popiet

Dėl pinigų pervedimo, dėl Air Cargo siuntinių ir
kitokios informacijos prašome teirautis telefonu:

(617) 269 - 4455

**DEXTER PARK
PHARMACY**
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$550 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$570 r.t.
One way to Vilnius \$360

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Vasario 16-tos d. minėjimo proga New Yorke aukojo:

Po **250** dol.: A. ir R. Vedeckas. Po **200** dol.: M. Jankauskienė. Po **150** dol.: P. ir I. Gvildys, C. ir J. Milukas, V. ir A. Katinas, dr.

J. Dičpinigaitis, Tėvai Pranciškonai, Brooklyn, NY, J. Giedraitis, J. Valaitis, dr. P. Svitra, Tėvai Pranciškonai, Kennebunk-

VALDAS ADAMKUS IEŠKO SPRENDIMO, AR TURĖS KĄ VEIKTI LIETUVOJE

(atkelta iš 4 psl.)

tumti LDDP, išjudinti ir tuos Lietuvos žmones, kurie viskuo nusivylę ir sako apskritai neisia balsuoti.

- *Tarkime, tokia rinkimų koalicija, apie kokią jūs kalbate, susidaro. Prasideda rinkimų kampanija. Važiuojate per Lietuvą, agitujate už tos koalicijos kandidatus į Seimą. Prieš ką agitujate? LDDP,*

Tėvynės sąjunga, Krikščionis demokratus?

- Prieš LDDP ir kitus kairiuosius. Jei Tėvynės sąjunga ir Krikščionys demokratai pageidautų, mielai nuvažiuočiau pagiguoti ir už jų kandidatus ten, kur negalėsime būti tikri, kad jie įveiks LDDP statytinius.

LA

Pasakojimas apie celofaninius maišelius

(atkelta iš 6 psl.)

Nuėjusi į darbą, vaikams išaiškinau, kad parodysiu naują racionalizaciją: kaip išsaugoti naujus batus geresniam orui ir nesušlapti kojų su šlapiomis ir šaltomis kojomis..."

Rasai nepatariau nuėjus "Pas Juozapą" išleisti trijų savačių mokytojos algą už žieminius batus su guminiiais padais. Pas-kambinau "Vilties" agentūrai Bos-tone ir paklausiau, kada bus plukdomas sekantis talpintuvus į Lietuvą.

K. Daugėla

90 metų Dievui ir Tėvynei

Aušros Vartų parapija Manhattan, NY, atšventė 90 metų sukaktį

Dalia Bulvičiūtė

(Tėsinys. Pradžia Nr. 15)

Kun. Langenfeld rašo: "Su Aušros Vartais bendradarbiauju nuo 1934 m., kai atsitiktinai susitikau su kun. Lambe, kuris tuo metu buvo matematikos profesorius Cathedral koledže, o aš dėčiau sociologiją ir teologiją Forthamo Universitete. Kun. Lambe pakvietė mane talkinti parapijoje. Kun. Lambe čia kunigavo iki 1944 ir aš jam padėdavau. Iš karto pamilau šią mažą, jaukią bažnytelę. Bažnyčia buvo labai apleista, nes kun. Lambe trūko laiko tuo rūpintis. Talkinau jam iki 1944 m., kada klebonu buvo paskirtas kun. Jurgis Gurinskas".

Kun. Jurgis Gurinskas (1945 - 1980)

Kun. Jurgis Gurinskas gimė 1900 m. balandžio 13 d., Geliemės kaime, Vištyčių parapijoje, Vilkaviškio apskrityje. Baigęs mokslus Vilkaviškio kunigų seminarijoje, buvo išventintas į kunigus 1926 m. birželio 18 d. Amerikos krantus pasiekė 1941 m. birželio 13 d.

Kun. Langenfeld tęsia:

"Kun. J. Gurinskas atvyko į Aušros Vartų parapiją 1941 m. liepos 26 d., kur buvo paskirtas vikaru. Išvykus kun. Lambe, jis tapo klebonu. Parapija pradėjo klestėti. Kun. Jurgis ir aš susibūčiuliavome. Per šventes ir sekmadieniais bažnyčia būdavo pilnutėlė. Netoliese stovėjo Heide saldainių fabrikas. Jos savininkas Mr. Heide kas sekmadienį į Mišias atvykdavo su 30 tarnautojų. Jo dukterė buvo mano studentė Fordhomo Universitete.

Po to, kai Heide fabrikas išsikraustė į New Jersey, parapijiečių sumažėjo. Šiame rajone fabrikai pakeitė privačius namus, ir žmonės išsikraustė toliau nuo parapijos. Bet kun. Gurinskas nepasidavė. Jis atnaujinio bažnyčią ir suremontavo kleboniją. Laisvalaikius kun. Gurinskas mėgdavo praleisti savo vasarnamyje, Long Island.Labai mavo grybauti, daug kartų vaišino mane skaniais grybais. 1975 m. išėjo į pensiją. Bet

Aušros Vartų lietuvių parapijos bažnyčios vidus.

R. Kiseliaus nuotr.

po kiek laiko vėl sugrįžo, nes nebuvo kam jį pavaduoti. Pasiliko iki 1980 m., kada galutinai išėjo į pensiją. Po jo keli kunigai administravo parapiją".

Toliau kun. Nick aprašomas kitas parapijos uolus darbuotojas Vincentas Koldošius Mascola (1945 -).

"Vincentas, uolus pasaulietis apaštalas, ilgai dirba parapijoje", rašo kun. Langenfeld. Jis nuo 1945 metų buvo kun. Jurgio "dešinioji", kaip zakristijonas, pasaulietis apaštalas, Eucharistijos ministras, sargas, tvarkdarys... Silpnėjant kun. Jurgio sveikatai, didėjo Vincento pareigos. Vincentas buvo pasauliečių administratorium, parapijos valdybos pirmininku. Laikiniai buvo suradę kelis kunigus. Tarp jų kun. poetą Tamolionį. Jis parašė įdomią parapijos istoriją parapijos 75 metų jubiliejaus proga. Po jo apie vienerius metus administravo kun. John Bida".

Buvo gandy, kad netrukus parapija bus uždaryta ir parduota. Parapijiečiai bei vietinė Lietuvos Vyčių kuopa, vadovaujami Vidurinės Atlanto apskrities pirmininko Lauryno Janonio, atskubėjo parapijai į pagalbą. Peticijos ir delegatai buvo siunčiami pas kardinolą, bet viskas veltui. Pagaliau įvyko "stebuklas"! Iš Romos atvyko prel. Ladas Tulaba. Ilgametis parapijietis Antanas Dėdinas pakvietė prelata būti tarpininku pas New Yorko arkivyskupą kardinolą Terrence

port, ME.

Po **105** dol.: J. ir A. Simutis. Po **100** dol.: dr. R. Vaičiaitis, I. ir J. Vilgalys, A. ir V. Steponiai, dr. Stefa Dimas, A. ir J. Bortkevičius, Nijolė V. Bražėnas, MD, kun. V. Palubinskas, R. ir A. Česnavičius, B. Rimienė, kun. J. Pakalniškis, V. Maželis, D. ir A. Bobeliai, D. Kasparaitis, dr. Al'ce Noakaitė-Dunajewski, I. ir H. Laucius, P. J. Nasvytis, Laima - Šileikis-Hood.

Po **75** dol.: Genovaitė Diržienė, M. ir S. Remėza, dr. Regina Saldaitis.

Po **70** dol.: Birutė Cibulskis, dr. Aldona Janačienė.

Po **60** dol.: Kotryna Graudienė, kun. St. Railla, Genovaitė Meilūnienė.

Po **50** dol.: A. ir E. Stakniai, J. ir G. Stankūnas, D. ir V. Anonis, J. ir E. Pažamėnas, G. ir V. Lileika, Janina S. Bagdonienė, Ligija Simanavičius, Z. Bacevičius, St. Birutis, Eugenia Vilgelis, L. ir A. Lileika, G. ir S. Bobelis, Ona Danisevičius, Elena M. Juškienė, Konstancija Simaitis, Edv. Skobeika, Jūra Litchfield, R. ir K. Čerkeliūnai, A. Vakselis, P. Palys, J. Botyrius.

Po **40** dol.: J. Kiznis, V. Vaičiulis, R. Graudis.

Po **35** dol.: Elena Jasaitis.

Po **30** dol.: Jadvyga Matulaitis, G. ir M. Ercius, J. Belickas, Aldona Pintsch, V. Kildišius, B. ir A. Bagdžiūnas, A. Ruzgas, Z. Dičpinigaitis, G. Rajeckas, R. ir A.

Razgaitis.

Po **25** dol.: V. ir G. Gedminas, L. M. Gudelis, Marie Gluda, E. ir A. Ošlapas, A. Matulaitis, H. Miklas, D. ir R. Bitėnai, p. Andruska.

Po **20** dol.: prel. Pr. Bulovas, O. ir B. Balčiūnas, Liucija Jankauskaitė, J. Kasakauskas, Vl. Sidas, K. Butkus, V. Dragūnevičius, Birutė Asebergas, Regina Rajus, J. Klivečka, R. ir T. Alinskas, M. Molynas, R. Blauzdžiūnienė, Celestina Siultė, J. Daniliauskas, V. Radzevičius, R. ir K. Klybas, K. Norvila, p. Duzas, A. Garbauskas.

Po **15** dol.: P. Valanė, S. Kuchynskas.

Po **10** dol.: Kostė Garbauskas, J. Kunca, G. Žilinskas, Marija Žukauskienė, Ona Dzetaveckas, Sophie Plechavičius, J. Kazlauskas, Janina Hasselberg, Aleksandra Žukas, A. ir K. Bileris, Aga Arlickas.

Po **2** dol.: p. Naureckas.

Nepriklausomybės šventės minėjimui rengti New Yorko komitetas.

Lietuvos Vyčių centro valdybos susirinkimas

Lietuvos Vyčių centro valdybos posėdis š. m. kovo 23 d. vyko Pittsburgh, Pensylvanijoje, seselių pranciškiečių vienuolyne (Sisters of St. Francis Motherhouse). Dalyvavo 30 centro valdybos narių, vietiniai vyčiai ir svečiai iš Illinois, Maryland, Michigan, New Jersey, New York, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island ir Tennessee valstijų. Suvažiavimą globojo Pittsburgh Vyčių 19 kuopa. Salėje, kurioje posėdis vyko, kabojo seselių vienuolių specialiai padarytas plakatas su užrašu: "Seselės pranciškiečių sveikina Lietuvos Vyčių Centro valdybą". Kairėje pusėje kabojo trispalvė vėliava ir dešinėje pusėje išaustas Vytauto Didžiojo paveikslas. Seselė vienuolė Alma Pukel sveikino atsilankiusius Centro valdybos narius.

Malda, atidarant posėdį, sukalbėjo dvasios vadas kun. Juozas Anderlonis.Kuopos vardu pirminkas John Baltrus pasveikino visus dalyvius. Posėdžiui vadovavo C. V. pirmininkė Evelyn Oželienė.

Seselė Margaret Carney, seselių pranciškiečių vyriausia vienuolė, pasveikino Lietuvos Vyčių centro valdybos narius ir pranešė, kad ši savaitgalį įvyko religinė konferencija "Religious Serving Religious in Lithuania".

Mišias pranciškiečių koplyčioje aukojo kun. Juozas Anderlonis. Mišios buvo baigtos Tautos himnu.

Regina Juškaitė

Lietuvos - Latvijos pasienio punktas.

V. Kapočiaus nuotr.

LB solidarumo mokestis

Kaip nurodyta JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidiumo 1995 m. lapkričio 30 d. aplinkraštyje, solidarumo mokestis dabar yra \$10 metams šei-

Juno Beach, FL

Koncertavo Vilniaus styginis kvartetas

Garsusis Vilniaus styginis kvartetas vasario 8 d. lankėsi šiame krašte ir jo koncertas įvyko Šv. Judo bažnyčioje Tequesta, FL, kur vargonuoja Liudas Stukas. Jis su vietos Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba ėmėsi iniciatyvos pasikviesti kvartetą, iš anksto sumokėjęs kelionės išlaidas. Koncertas plačiai reklamuotas vietos spaudoje, bažnyčiose. Per porą savaitių visas buvo suorganizuota.

Koncertas vyko (atsilankė 270 žmonių) katalikų bažnyčioje, kurios nauja, moderni architektūra tikrai išpūdinga ir derinasi prie šios pakilios muzikos. Dažnai moderni architektūra žiūrovui sunkiai pakeliama, net erzinti,

Sunny Hills, FL

Palaidojom a. a. Mariją Balčiūnienę

Marija Balčiūnienė, daugelį metų gyvenusi New Jersey, prie New Yorko, o pastaruosius 16 metų Sunny Hills, Floridoje, čia, savo namuose, mirė 1996 m. kovo 5 d., 5:30 val. ryto.

Laidotuvės įvyko kovo 7 d. Kūnas, pašarvotas Brown Funeral Home, Chipley, FL, tą rytą buvo atvežtas į Sunny Hills, FL, Šv. Teresės katalikų bažnyčią, kur karstas liko uždaras. Gedulingas Mišias aukojo visi trys kunigai: Leonardas Musteikis, Izidorius Gedvila ir kleb. Francis Szczykutowicz. Visi jie pasakė ir po trumpą pamokslėlį, išryškindami vėlionės asmenybę. Lietuviškas giesmės giedėjo choras, vargonuojant muz. Genovaitei Beleckienei. Giesmė "Kad širdį tau skausmas" duetu atliko Albinas Strazdis ir Alfonsas Vėlavičius, o šv. Raštą skaitė. Vinčas Derenčius. Kartu meldėsi visi Sunny Hills lietuviai ir keliolika kitataučių, iš viso apie šimtinę gedėtojų. Dalyvavo ir vėlionės dukterėčia iš Lietuvos, dr. Laimutė Tankevičienė.

Po pamaldų, pavasario audrai siaučiant, Mariją palydėjo į Kalvarijos (Mt. Calvary) katalikų kapines, kur prieš dešimtmetį palaidotas jos vyras. Iš kapinių laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pietums į parapijos salę.

Kai Marija šventė deimantinę amžiaus sukaktį, paklausta, kur norėtų būti aprašyta, pasiūlė "Darbininką", kurį skaitanti kelis dešimtmečius ir kuri skaitą New Yorko apylinkėje palikti jai artimi žmonės. "Darbininkui" rašydamos šį nekrologą, pasinaudojau, kiek patrupindamas, jos pačios duotais biografiniais duomenimis, kuriuos buvau skelbęs šio laikraščio 1991.11.29 nu-

čia gi piešingai - visas nauja, neįprasta, bet žiūrovui kažkaip artima ir malonu stebėti jos ritmus, ornamentiką, dekoracijas.

Kvartetas pagrojo: F. Schuberto, D. Šostakovičiaus, M. K. Čiurlionio, L. Boccherini, E. Schulhoffo kūrinius, o bisui - Juozo Naujalo pjėsę.

Buvo įteiktos gėlės. Po koncerto dar rinktos aukos Vilniaus muzikos akademijai. Gretima-me restorane pasisvečiuota. Padėkos žodį rengėjams ir kvartetui tarė LB apylinkės pirminkas Vincas Šalčiūnas. Kvartetas tą patį vakarą išskrido į Torontą, kur, manoma, savo virtuoziskumu sužavės publiką.

meryje.

Marija Žemaitytė gimė 1916 m. lapkričio 16 d. Tulos mieste, Rusijoje, kur šeima buvo pasitraukusi per I Pasaulinį karą. Mažametė parvežta į Padovinio km., Liudvinavo vlsč., Marijampolės apskr. Baigusi Kvietiškių žemės ūkio mokyklą, toliau mokėsi Kaune, Pavasario suaugusiųjų gimnazijoje ir Moterų dailės darbų mokykloje, kurią baigusi mokytojavo Marijampolės amatų mokykloje. Vokietijoje darbavosi vaikų darželyje. Gyvendama New Jersey, laisvalaikį skyrė lietuviškai veiklai vietinėje LB apylinkėje ir Katalikų Moterų Sąjungoje. Šeštadieninėje mokykloje vaikučius mokė darbelių, jiems režiudavo įvairius veikalėlius.

New Jersey 1952 m. iškėkėjo už Antano Balčiūno, kuris mėgo muziką, dainas. Su juo pastoviai lankydavo Metropolitan operą. Kai išėjo į pensiją įjedu 1980 m. apsigyveno Sunny Hills, Marija ir čia tapo uoli Panama City, FL, teatrų bei Alabamos Šekspyro Festivalio lankytoja.

Pastaruosius trejus metus ji gyveno su beveik nebefunkcionuojančiais inkstais. Kad ji vaikšto, juda, darbuojasi apie namus, net iki paskutinių savačių aplanko vieną kitą teatrą, stebėjomės ne tik mes, jos draugai, bet ir jos gydytojai. Gaivališkas jos noras gyventi, kaip ji sakydavo "iki šimto metų", ją ilgai palaikė.

Sunny Hills Marijos draugai, ypač teatrų lankytojai, visada jos pasigėsimė, niekada jos nepamiršime...

Alfonsas Nakas

Vienas asmuo atsisakė mokėti pilną sumą. Praėjusiais metais, kuomet iš kiekvieno buvo renkama po \$2, solidarumo įnašus sumokėjo 58 poros bei pavieniai asmenys, iš viso \$198. 1996 metams surinkta \$595.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 71712.107@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Kultūros Židinyje numatyti renginiai:

Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos suvažiavimas įvyks š. m. balandžio mėn. 20 d., šeštadienį, 10 val. ryto, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. Dalyvaus LB apygardos valdybos nariai, kviečiami visų LB apylinkių pirmininkai, valdybų nariai ir igaliojami atstovai. Programoje: apygardos valdybos pranešimai, apylinkių pirmininkų pranešimai apie veiklą ir numatytus planus.

"Leliumai", mišraus choro iš Kauno, koncertas - balandžio 24 d., trečiadienį, 7:00 val. vak. Žiūr. skelbimą ir platesnį aprašymą šiame puslapyje.

Tautos Fondo metinis narių susirinkimas įvyks š. m. gegužės 4 d. Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 9:00 val. ryto Tėvų Pranciškonų koplyčioje bus aukojamos mišios Tautos Fondo rėmėjų iniciacija. Susirinkimo pradžia - 10 val. ryto. Pakvietimai su igaliojimo lapeliais jau išsiuntinėti visiems nariams. TF nariai, negavę pakvietimų, prašomi pranešti Tautos Fondo raštinei: 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207; tel. (718) 277 0682. Susirinkimo metu įvyks seminaras tema: "Lietuvos išeivija ir artėjantys Seimo rinkimai Lietuvoje". Visi Tautos Fondo nariai maloniai kviečiami dalyvauti metiniame susirinkime.

LB New Yorko Queens apylinkės metinis narių susirinkimas šaukiamas š. m. gegužės 5 d., sekmadienį, 3:30 val. popiet Kultūros Židinio posėdžių menėje. Tą dieną veiks Kultūros Židinio kavinė, kur bus galima skaniai papiegti, o po to atlikti savo visuomeninę pareigą.

Lietuvių Atletų klubas rengia sporto dieną š. m. balandžio 21 d., sekmadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY. 12 val. įvyks vaikų krepšinio rungtynės: New Yorkas - Philadelphia. Po to bus dvi draugiškos vyrų A ir B klasių rungtynės, ruošiantis LAK komandoms važiuoti į Chicago Lietuvos Žaidynes.

"LELIUMAI" New Yorke

Stambesnių renginių skaičius Kultūros Židinyje kaskart retėja. Vienok kartais jie nušviečia New Yorko padangę. Toks atvejis kaip tik bus šis trečiadienį, balandžio 24 d. į New Yorką atvyksta visoje Lietuvoje ir už jos ribų žinomas mišrus choras "Leliumai". Choro

Vilhelmo Čepinskio, Juilliard'o muzikos akademijos auklėtinio, koncertas įvyks š. m. balandžio 27 d., 7:30 val. vak. Apiešimo parapijos salėje, No. 5th St. Brooklyn, NY. Smuikininkui akompanuos pianistas William Smiddy.

Kun. Leonardas Jagminas, SJ, Jėzuitų namų vyresnysis ir naujokyno magistras Kaune, lankėsi Amerikoje ir pravedė gavėnios rekolekcijas Lemonte, IL, ir Omaha, NE. Grįždamas į Lietuvą, buvo sustojęs pas giminių Eitmanus, Paterson, NJ. Giminaičiai jį atvežė į LK Religinę Šalpą Brooklyne, kur kun. L. Jagminas pasimatė su vysk. Paulium Baltakiu, OFM.

Už a. a. Emiliją Rasteniene, pirmųjų mirties metinių proga, mišios bus aukojamos balandžio 21 d., sekmadienį, 11 val. ryto Pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Antanas Patamsis, gyv. Ft. Myers, FL, balandžio 2 d. buvo sužeistas eismo nelaimėje. Nuvežtas į ligoninę, balandžio 3 d. ten mirė.

Gedulingas mišias už Antano Patamsio vėlę Pranciškonų koplyčioje Brooklyn, NY, užsakė Ona Danisevičius, Woodhaven, NY.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, balandžio 27, šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis gali paimiti siuntinius ir iš namų.

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, komercinės siuntos laivu arba oro paštu - **air cargo**. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CON-NECTICUT valstijoje (203) 232-6600. (sk.).

Kelionių agentūra "Vytis", Douglaston, NY, turi pigių skrydžių į Vilnių ir atgal š. m. balandžio ir gegužės mėnesiais. Taip pat siūlo pigias ir įdomias keliones ir į kitus kraštus. Žiūr. skelbimą 6-tame pusl.

lygis siekia tarptautines aukštumas. Jo aukštą lygį pailiustruoja ir tai, kad ji į JAV pakvietė ne lietuviai, bet viena dainos organizacija iš Buffalo, NY.

Viso atvyksta 49. Koncerto programa bus įvairi. Bus tarptautinių klasikinių dainų, o taip pat

Vilhelmas Čepinskis sužavėjo Juilliard'ą

New Yorke, balandžio 2 d., žymiojoje Juilliard muzikos mokykloje, Morse koncertų salėje, įvyko Vilhelmo Čepinskio solinis koncertas. V. Čepinskis jau antri metai tęsia studijas šioje mokykloje, įžymiosios profesorės Dorothy DeLay smuiko klasėje.

Koncerto pradžioje skambėjo Beethoveno Sonata No. 3 Es-dur. Nuskambėjus pirmam įžanginiam akordui (primenančiam Beethoveno Simfonią No. 3 "Heroica") buvo aišku, kad klausytojai išgirs autentišką Beethoveno muzikos atlikimą. Taip pat buvo stipriai jaučiamas solisto klasikinio stiliaus supratimas - ryškios ir užbaigtos frazuotės, gilus tonas, štrichų kultūra. Išraiškingasis antros dalies Adagio parodė solisto sugebėjimą kontroliuoti garsą, pereinant iš pianissimo į fortissimo, vibrato įvairovę ir Beethovenišką sforzando. Paskutinė sonatos dalis, Rondo: Allegro molto, buvo atlikta labai gyvai, žaismingai ir gražiai.

Skirtingai nuo Beethoveno, su Griego Sonata No. 3 c-moll, atsivėrė romantiška solisto prigimtis. Melodijos liejosi nenutrūkstamai. Kartais jautėsi tas šiaurietiškas spontaniškas tonas, kurį Grieg'as pirmas įkvėpė į Norvegijos nacionalinę klasikinę muziką, kuri priešinosi vokiškai tradicijai ir taip sužavėjo Tchaikovsky ir Debussy. Iškart įvyksta vienas iš Griego manierizmų - pirmos temos melodijos pakartojimas skirtinguose lygiuose. Gyvas tiltas nuvedė į kontrastinę idėją, Allegretto espressivo alla Romanza, ir parodė tą pačią fragmentų sudėtį, kaip ir pirmoji. Solistas puikiai pagavo ir išreiškė šią lyrinę melodiją. Trečioji dalis, Allegro animato, buvo atlikta su tuo ypatingu išjautimu, kurio reikalauja Griego šiaurietiška prigimtis - kartais pilna nerimo, nerimingojo ir dvasinės ramybės ir vėl užsibaigiančią bravūriškais didingais mažoriniais akordais. Solistas atliko šį kūrinių su lizistiškos blizgesio ir romantiniu lyrumu, išreiškdamas norvegiską individualumą, tai dramatinį, tai lyrinį pastoralinį, su vaizdinga harmonija, spalvų subtilumu ir jausmo rafinuotumu.

Antroji koncerto dalis prasidėjo Brahms'o Scherzo ("Sonaten-satz"). Solistas vėl grįžo prie šviesių klasikinių formų ir arčiau prie Beethoveno tradicijų. Tas faktas, kad Brahms'as "pavėlavo"

ir lietuviškų populiarių dainų, visiems žinomų ir naujų.

Koncerto pradžia 7 val. vak. punktualiai. Prašome neveluoti. Vietos nenumeruotos.

Po programos bus pabendrauimas su choru apatinėje salėje. Kviečiu visus atsilankyti ir pasidžiaugti drauge su tauriais lietuviais iš Kauno.

Romas Kezys, Laisvės Žiburio radijo vedėjas.

Vilhelmas Čepinskis koncerto metu. V. Maželio nuotr.

į klasikinį periodą, suteikia jo muzikai švelniai retrospektyvinį skonį, lyg tai rudeniską atsida-vimą. Tai romantikas, kurį pat-raukė savistaba ir lyrizmas, bet kuris save parėmė griežta di-dingų formų architektūra. Ro-mantiniai jo prigimties elemen-tai buvo sukontroliuoti ir su-blimuoti į klasikinį ramumą. Bet šis savęs nugalėjimas atliktas su didele kova. Jo asmenybėje jaučiasi tas ypatingas Brahms'o jautrumo ir jėgos, išraiškingu-mo ir susilaikymo mišinys, kurį V. Čepinskis suprato ir pagavo, kuriuo sužavėjo savo klausyto-jus. Buvo ypač nuostabu, kad solistas savo pasirinktų kompozitorių esminius skirtumus ir panašumus taip meistriškai įgyvendino. Scherzinis charakteris buvo ryškiai išreikštas, pabrėžtas giliu smuiko tembru, atsisakant Griego sonatoje išplaukusio aki-vaizdaus romantizmo. Sugebėji-mas taip ryškiai ir nepriekaištin-gai mainyti stilius rodo didelį muziko brandumą, išprusimą ir puikų stilių suvokimą.

Norėdamas įrodyti Debussy prancūzišką romantizmą, solis-tas nugrimzdo į visišką impres-ionistinę ramybę. Kompozito-riui neegzistavo mažoro-minoro sistema, naudojama muzikoj nuo septynioliktojo šimtmečio. Jo itin individualų harmonijos supratimą papildė viduramžių, rusiškos, skandinaviskos ir netgi kinietiškos dermės. Taip, kad jo muzikoje randasi naujas skamb-esio pasaulis: ritmas, dermių įvai-rumas, spalvingumas, niuansai, subtilūs harmonijos deriniai.

Dr. Giedrė Kumpikaitė

Paskutinė šio sezono TV laida iš MET operos

Operos mėgėjai 1995-96 metų muzikinio sezono metu turėjo progos džiaugtis ir gerėtis net trim Metropolitan (MET) operos pastatymais, kurie buvo matomi per PBS TV 13-ji kanalą: R. Strauss "Arabella", G. Puccini "Madam Butterfly" ir G. Verdi "Otello". Balandžio 27 d. MET opera sezoną užbaigs ketvirtąją TV laidą, pavadinta "The James Levine 25th Anniversary Gala". Ši TV laida skirta MET operos muzikos direktoriui, dirigentui James Levine, kuris su garsiąja New Yorko MET opera yra išdirbęs 25 metus. Per visus tuos metus, vien tik MET operoje, dirigavo 1600 operų pastatymuose! Vargu ar kam nors pavyks tą skaičių pralenkti.

Populiarus žurnalas "News-

week" rašo, kad James Levine MET operos orkestrą yra iškęles į pasaulinių orkestrų aukštumas. Dabar James Levine diriguojamas orkestras groja ne tik operų pastatymuose, bet koncertuoja ir kaip simfoninis orkestras. "Gala" vakaro metu, balandžio 27 d., TV ekrane bus matomi ir girdimi patys iškiliausi MET operos dainininkai: L. Pavarotti, P. Domingo, J. King, Sh. Milnes, P. Plishka, S. Ramey, M. Caballe, M. Horne, Ch. Ludwig, C. Malfitano, A. Mollo, J. Norman, K. T. Kanawa, C. Vaness, F. von Stade, C. Bartoli ir daugelis kitų. Iš viso - net 60!

Atrodo, kad muzikos mėgė-jams ši sezono užbaigimo TV laida bus tikra muzikinė puota.

p. palys

druomenės auka spaudai paremti. Su pagarba,

Juozas Siaurusaitis

Ižduininkas

Nuoširdžiai dėkojame JAV Lie-tuvių Bendruomenės Baltimorės apylinkės nariams ir valdybai už auką DARBININKUI. Dėkojame p. J. Siaurusaičiui už čekio at-siuntimą ir gerus linkejimus.

Balandžio 12 d. administracija gavo šį laišką: Gerbiame, Siunčiu 50 dol. Darbininkui. Tai Baltimorės Lietuvių Ben-

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. **sk.**

Ieško darbo telekomunikacijų inžinierius, 37, iš Lietuvos. Turi vizą, employment authorization, SS numerį. Gali dirbti telekomunikacijų srityje, statybose arba prekyboje. Kalba lietuviškai, angliškai, rusiškai, švediškai. Skambinti (718) 956-1653 vakarais. **sk.**

Parduodamas 3 kambarių butas Vilniaus centre, tinka įstaigai ir verslui. Skambinti tel.:(212)877-8602. **sk.**

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta Darbininko nr. 29, aukojo:

Ceslava Gross, Baltimore, MD - 15 dol.

Olga Jonaitis, Clearwater, FL - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mieli skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokesčių.

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igalio-tinui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brooks Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Skelbkites DARBININKE pasidalinkite džiaugsmu, sveikinkite, išreikškite užuojautą, pirkite, parduokite!

Jūsų pageidavimai- mūsų rūpestis.

DARBININKAS

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims balandžio 26 d. penktadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **(914) 258-5133**. Firmos atstovas paima siuntinius ir iš namų.

Kur yra S! Vytis vėliava? Baltijos universiteto Pinneberge (Vokietijoje) akademikų skautų S! Vytis, turėjo savo vėliavą. Kurį laiką vėliavą saugojo A. Treinys. Po jo mirties vėliava pradingo. Žinantieji apie minėtos vėliavos likimą malonėkite pranešti: Akademinių Skautų Sąjūdžio Būstinė, 14911 East 127th St., Lemont IL, 60439 (sk.)

Jadviga Vytuvytis, Woodhaven, NY, yra nuolatinė DARBININKO rėmėja. Ir šiomet, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų spaudai.

LAISVĖS ŽIBURIO RADIOJO 54-tas KONCERTAS

Kauno mišrus choras

LELIUMAI, vad. Albinas Petrauskas

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY
balandžio 24 d., trečiadienį,

– Lietuviškos ir tarptautinės dainos –

Pradžia 7 val. vak. **punktualiai.**

Įėjimo auka 10 dol.

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS
Romas Kezys, vedėjas

Sekmadieniais WKDM-AM, 1380 AM 9 val. ryto